Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 202 (13.464).
4 СЕНТЯБРЬ 1966 йил
ЯКШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

БУГУН — БУТУНИТТИФОҚ НЕФТЬ ВА ГАЗ САНОАТИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Республика партия активининг йиғилиши

3 сентябрда Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида республика партия активининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда қатнашиш учун партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ташкилотларининг масъул ходимлари, прокуратура, жамоат тартибини сақлаш ва суд органларининг ходимлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари таклиф этилди.

Йиғилишни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов партия ва ҳукуматнинг жамоат тартибини мустаҳкамлаш чоралари тўғрисидаги қарорларини бажариш соҳасида партия, совет, касаба союз, комсомол, жамоат ташкилотлари ва маъмурий органларнинг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари докладни муҳокама қилиб, республикада ҳуқуқ-тартиботни бузувчиларга қарши курашни кучайтириш йўлида олиб борилаётган ишни ҳар томонлама ва чуқур таҳлил этдилар. Ўзбекистоннинг барча шаҳар, районларида ва аҳоли яшайдиган пунктларида намунали тартиб ўрнатиш соҳасидаги конкрет вазифаларни белгиладилар.

Йиғилиш муҳокама этилган масала юзасидан кенг қарор қабул қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, Н. Г. Ляшченко, М. М. Мусахонов, Ё. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, С. Р. Расулов, М. Т. Турсунов, КПСС Марказий Комитети маъмурий органлар бўлимининг инструктори С. Мишенин, СССР Олий суди ва Прокуратурасининг масъул ходимлари қатнашдилар. (ЎзТАГ).

СССР Геология министрлигига қарашли нефть-газ конлари геологияси ва разведкаси институтининг илмий ходимлари беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашни авж олдириб юбордилар. Улар Ўзбекистон территориясида нефть ва газ конларини топиш ҳамда ўрганишда разведка ишларининг янги усулларидан самарали фойдаланиш тадбирларини кўраётирлар. Суратда: қатламлар физикаси лабораториясининг раҳбари, геология-минералогия фанлари кандидати З. Иброҳимов ва старший техник-геолог И. Старобинец ўртоқлар иш устида.

И. Глауберзон фотоси.

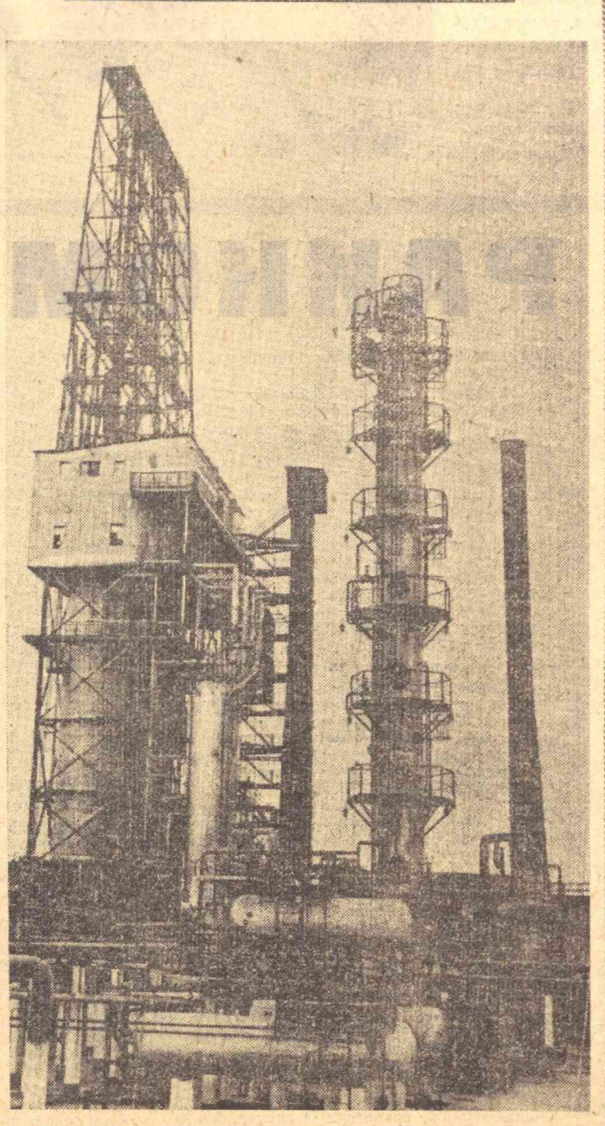

Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи коллективи машина-ускуналар қувватидан самарали фойдаланиб, халқ хўжалигини яна ҳам тезроқ ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқда. Суратда: газ ва нефть маҳсулотларидан кокс ажратиб олиш установкаси.

В. Сироткин фотоси.

ОНА ЕР МАФТУНЛАРИ

БУГУН — нефть ва газ саноати ходимлари куни. Республикамизнинг барча нефть ва газ саноати ходимлари сингари Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг разведкачилари ҳам бу қутлуғ кунни меҳнат зафарлари билан нишонлашмоқда. Геолог ва пармаловчиларимиз янги-янги ёқилғи конларини очишда самарали ишламоқдалар. Геология разведка ва илмий тадқиқот ишларининг самараси туфайли Ўзбекистон ер ости нефть ва газ манбаларига бой эканлиги аниқланди. Республиканинг ғарбий районларида мамлакатда энг йирик Бухоро — Хива газ-нефть манбаи очилди. Ҳисор тоғ тизмаларининг жануби-ғарби ва Устюрт ясси тоғлигида ҳам янги конлар очилади деган умиддамиз. Култоғ, Уртабулоқ, Помиқ ва Қулбешкак конлари яқиндагина топилган манбалардир. Умуман, етти йил мобайнида Ғарбий Ўзбекистонда газ ва нефть конларидан 22 таси очилди.

Устюрт ясси тоғлигида 1965 йилда Шохпахта конининг очилиши Устюрт бағрида йирик ёқилғи манбалари яшириниб ётганидан далолат беради.

Кейинги ўн йил ичида Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг ташкилотлари 11 та конни эксплуатациячиларга топширдилар. Бу конларда жами бўлиб 500 миллиард кубометр ёқилғи бор.

Ўзбекистон табиий газ манбалари негизида халқ хўжалигининг янги тармоғи — газ саноати бунёдга келди, химия саноатини жадал ривожлантириш учун катта имкониятлар очилди. Мамлакатда энг йирик бўлган Бухоро—Урал ва Жарқоқ—Бухоро—Тошкент газ қувурлари ишга туширилди. Ҳозир Муборак—Фрунзе—Олмаота ҳамда Урта Осиё-Марказ қувурлари қурилмоқдаки, бу олов дарёлар мамлакатнинг марказий районларини, Қозоғистон, Тожикистон ва Қирғизистон республикаларини арзон ёқилғи ва хом ашё билан таъминлайди.

Нефть ва газ манбалари разведкачилари олдида беш йилликда ҳам катта вазифалар турибди. Устюрт ясси тоғлиги, Бухоро—Хива ва Ҳисор манбаларидаги юра ва бўр қатламларидаги янги-янги газ ва нефть конларини қидириш ва разведка қилиш лозим. Янги беш йилликда 120 та янги структурани чуқур разведка қудуқлари кавлашга тайёрлаб қўйиш зарур бўлади. Шу йилнинг ўзидаёқ 145 минг метр чуқур разведка қудуқларини пармалаймиз.

Ана шундай катта ишларни амалга оширмоқ учун нефть ва газ қудуқлари қазиш техникаси ва технологиясини мукаммаллаштириш, қудуқлар чуқурлаша боргани сари мураккаблашиб бораётган технология масалаларини ҳал этиш тақозо этилади.

Разведка ишларини жадаллаштиришда янги техника ва технологияни жорий этиш катта роль ўйнамоқда. Бу тадбир пармалаш бригадаларининг ишини осонлаштирмоқда, техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшиламоқда. Ускуналар ва технология материалларини тежаб-тергаб сарфлаш, ишлаб чиқариш маданиятини кўтариш ҳамда бахтсиз ҳодисаларга чек қўйишда муҳим омил бўлмоқда. Жумладан, автоматик пармалаш калитларининг ва бошқа механизмларнинг қўлланиши натижасида қувурларни қудуққа тушириш-қайтариб олиш операциялари жадаллашди ҳамда ишчиларнинг меҳнати енгиллашди. Қатлам синаш асбоб-ускуналарининг жорий этилиши разведка қилинаётган майдонларнинг истиқболини тез аниқлаш имконини бермоқда, маблағ ва хом ашёдан тежаб-тергаб фойдаланишга имкон беряпти. Қатламларни синаш асбоб-ускуналари ёрдамида шу йилнинг ўзидаёқ Доя хотин, Оққум ва Хўжа газ конлари очилди. Шунингдек, қудуқларни синаб кўриш даврида махсус перфарация ишларининг ўтказилиши конларнинг маҳсулдорлигини оширмоқда.

Ёқилғи конлари разведкачилари ўртасида ижодкорлик тобора жўш уриб боряпти. Шу йилнинг олти ойи ичида 160 та рационализаторлик таклифи тушди. Бу таклифларнинг юздан ортиғи ишлаб чиқаришга жорий этилиб, йилига 400 минг сўм маблағни тежаб қолиш мумкин бўлиб қолди.

Маълумки, Уртабулоқда қазилган қудуқдан газ фонтани отилиб турибди. Ана шу фонтанни жиловлашда разведкачиларимиз қаҳрамонона меҳнат қилмоқдалар. Илмий тадқиқот институтларининг ходимлари кўмагида жаҳонда мисли кўрилмаган ана шу фонтан яқин орада ёпилишига аминмиз.

Кейинги йилларда Ўзбекистонда нефть ва газ разведкачиларининг янги отряди етишиб чиқди. Биз эндиликда малакали пармакашлар, геологлар, геофизиклар ва бошқа мутахассис кадрларга эгамиз. Улар разведка ишларига оид жуда мураккаб масалаларни ҳал этишга қодирдирлар. Бу йил «Қаршинефтегазразведка», «Ўзбекгеофизика» трестлари ҳамда Янгиқазғон чуқур қудуқлар қазиш экспедицияси коллективлари катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Каримов, Г. Инжуватов А. Абдураимов, Э. Ҳикматов, С. Эргашев, Н. Малашкин бошлиқ пармалаш бригадаларининг азаматлари катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Разведка қудуқлари қазиш ишида ҳали ишга туширилмаган катта резервлар бор. Уларни ишга солиш меҳнат унумдорлигини оширади. Қудуқлар қазиш суръатини кўтаради ва таннархини арзонлаштиради. Қудуқлар конструкциясини енгиллаштириш, серунум асбоблар, механизмларни кенгроқ жорий этиш, пармалаш жараёнида қатламларни синаш асбоб-ускуналардан дурустроқ фойдаланиш ва бошқа усуллар шулар жумласидандир. Навбатдаги вазифа ана шу имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланишдир.

Она ер бойликларига мафтун бўлган разведкачиларимиз беш йиллик топшириқларини шараф билан бажарадилар.

А. АҲМАДБОЕВ,
Ўзбекистон ССР геология министрининг ўринбосари.

ГАЗ БУЛОҒИ

Оловкорлар олдида бажарилиши лозим бўлган катта вазифалар турибди. Газ саноати мисли кўрилмаган суръатлар билан ривожланмоқда. Кейинги йилларда бепоён Қизилқум чўлининг бағридан 30 га яқин газ-нефть ва газ-конденсат конлари топилди. Разведкачилар пармалаш кўламини кенгайтирмоқдалар. Ер қаърида яшириниб ётган битмас-туганмас хазиналарни очиб халқ хизматига бўйсиндирмоқдалар.

Областимизда газ саноати бундан етти йил муқаддам вужудга келган. Айни вақтда эса бу навқирон саноат тармоғи тез юксалмоқда. Фақатгина бизнинг республикамизда Бухоро газидан 19 шаҳар, 230 саноат корхонаси, 265 мингдан кўпроқ меҳнаткашлар квартиралари баҳраманд бўляпти. Ҳисоб-китобларга қараганда, табиий оловни ишлатиш туфайли 13 миллион тонна қаттиқ ва 2,5 миллион тонна суюқ ёқилғи тежаб қолинган. Ўтган давр мобайнида шу ҳисобдан давлатнинг қарийб 100 миллион сўми иқтисод қилинди.

Газ саноатининг жадал тараққий этаётганлигини шундан ҳам билса бўладики, «Бухоранефтегаз» бирлашмаси корхоналарининг бир кеча-кундузда чиқараётган гази бутун 1959 йилда етказиб берилган зангори ёқилғига тенг келади.

Беш йиллик план директиваларига кўра, бирлашмамиз кенг ҳажмдаги ишларни бажариши керак. Бу соҳада янги топилган газ конларида ишлаб чиқариш қувватларини кучайтириш, разведка ва эксплуатация мақсадлари учун пармалаш ишлари суръатини янада кенгайтириш ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Конларни жиҳозлаш, янги газопроводлар, конденсат газ қувурлари қуриш, электр узатиш ва алоқа линияларини ўтказиш, саноат корхоналари, уй-жой, маданий-маиший биноларни битказиш навбат кутиб турган галдаги вазифалардир. Ўрта Осиё-Марказ улкан газ трассасини қуриш, айниқса диққатга сазовор янгиликдир. Бу газопроводнинг йирик пўлат қувурлари областимиз территориясидан бошланиб Туркманистон, жанубий Ўзбекистон ва Ватанимиз пойтахти Москвага йўл олади. Газчиликлар коннинг ишлаб чиқариш қувватини оширишда лойиҳадаги даражага ўтган йилдаёқ етиб олдилар. Бухоро — Урал газопроводининг ҳар иккала навбатини етарли миқдорда ва зангори ёқилғи билан таъминлаш учун барча шарт-шароитлар муҳайё қилинди. 1966 — 1970 йиллар мобайнида эса Бухоро нефть-газ бирлашмаси газ чиқаришни яна беш ярим баравар оширади. Газ етказиб бериш йил сайин ўрта ҳисобда 20 процент ўсиб боради. Беш йиллик давомида разведка ва эксплуатация мақсадлари учун олиб бориладиган пармалаш ишлари кўлами ўсади. Ана шу давр ичида 1 миллион 100 минг метр ер қатламларини пармалаш назарда тутилади.

Шу йилнинг охиригача Муборак — Тошкент — Фрунзе — Олмаота газопроводи қуриб битказилади ва фойдаланишга топширилади. Култоғ — Ўртабулоқ — Тошқир газ қувури қурилиши жадал бошлаб юборилади. Бу иншоот Ўрта Осиё — Марказ газопроводига бориб қўшилади. Газли мамлакатдаги энг йирик газ конларидан ҳисобланади. Кондан ҳар кеча-кундузда 45-50 миллион кубометр газ чиқаряпти. Биз бу билан хотиржамланмаймиз. Химия саноатининг гуркираб ўсиши янги марраларни эгаллашга чорлайди. Ўрта Осиё, Қозоғистон ва Уралнинг янги шаҳарлари, саноат корхоналарини табиий ёқилғи билан таъминлаш вазифасини муваффақиятли ҳал этиш учун ҳар кеча-кундузда газ чиқаришни 65-75 миллион кубометрга етказиш керак.

Аҳил коллективимиз йил бошидан бери зиммага олган мажбуриятини шараф билан бажаряпти. План ва шартномаларнинг ошириб бажарилишини таъминлаш йўли билан корхона экономикасини мустаҳкамлаш, рентабеллик даражасини кўтариш муҳим аҳамиятга эга. Корхона раҳбарларининг ҳуқуқларини кенгайтириш, режалаштиришдаги чалкашликларга хотима бериш ажойиб самаралар беряпти. Газли конида автоматика ва телемеханика ютуқларини янада кенгроқ жорий қилиш учун қулай шароитлар яратилди. Ишчилар, мастерлар, инженер-техник ходимларнинг малакаси ошиб боряпти.

Газчилар янги техника ва илғор технологияни кенг жорий этиб давлат маблағлари ва материалларини тежаб қолишга, меҳнат унумдорлигини оширишга ва сифат кўрсаткичларини яхшилашга эришмоқдалар. Корхона фаолиятига реализация қилинган маҳсулот ҳажмига қараб баҳо берилиши каби прогрессив усулга ўтиб олиш яхши иқтисодий натижа беряпти. Бошқармамиз плани, истеъмолчилар ҳамда магистрал газопроводлар бошқармаларининг программалари ўртасида катта тафовутлар юз бериб келди. Газ чиқариш ва уни транспортировка қилиш ўртасидаги ўн миллионлаб кубометр фарқ сезилиб турарди.

Эндиликда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини қандай бўлмасин бажаришга интилиш практикаси қаттиқ қораланган. Бу қўлимизда бўлган маблағ ва ресурсларни ишнинг кўзини билиб, мақсадга мувофиқ оборотга солиш имкониятини бермоқда.

А. МЕЛЬСИТДИНОВ,
«Бухаранефтегаз» бирлашмасининг бошлиғи.

Пахта далаларида

МАШИНАНИНГ МЎЪЖИЗАСИ

«ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали олинди). Республикамизнинг Жанубидаги Сурхондарё области далаларида «зангори кема»лар жавлон ура бошлади. Шеробод районидаги «Советобод» совхозининг Мамад Нормуродов бошлиқ бригадасида 30 август куни машина терими бошланган эди. Ўша куни бригада даласига еттита агрегат чиқарилди ва уларнинг ҳаммаси дастлабки кунданоқ унумли ишлай бошлади. Механизаторлардан Панжи Абдуллаев, Ҳақберди Расулов ва Баҳром Ҳасановлар ҳар куни машина бункеридан 3,5-5 тоннадан «оқ олтин тўка бошладилар. Машиналар тўла қувват билан ишлатилганлиги туфайли ҳозир бригадада кунига йиллик планнинг 12-15 проценти миқдорида пахта тайёрланиб, хирмон кун сайин баракали бўляпти.

Механизаторлар ғайрат-ташаббус кўрсатганликлари учун бу бригада беш кунда йиллик планнинг 50 процентидан ортиқ миқдордаги пахтани териб олиш ва давлатга топширишга муваффақ бўлди. Пешқадам коллектив аъзолари пахта тайёрлаш йиллик планини 10 сентябрда бажариш ҳақида сўз беришди.

Йиллик планни тезроқ бажариш мақсадида Мамад Нормуродов бригадаси билан мусобақалашаётган Бобот Ҳаитов бошлиқ комплекс механизациялашган бригадада ҳам машина терими бошлаб юборилди. Бригада бошлиғининг ўзи ҳам «зангори кема» рулига ўтириб, бошқа механизаторларга ибрат кўрсатяпти. Бу бригадада машиналар 2 сентябрда ишга туширилди. Бир кунда йиллик планнинг 19 проценти миқдорида пахта териб давлатга топширилди. Ҳосил ниҳоятда мўл бўлганлиги туфайли биринчи теримдаёқ ҳар гектар ердан олинган пахта 20 центнерга тўғри келяпти. Бригада аъзолари етиштирилган мўл ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш мақсадида терим машиналарини юқори унум билан ишлатиш тадбирларини амалга оширмоқдалар.

Шунингдек, совхознинг Исоқ Норбеков бошлиқ ва бошқа бригадаларида ҳам терим агрегатлари бирин-кетин ишга туширилмоқда. Бу, терилаётган ва тайёрланаётган пахтанинг миқдорини кун сайин кўпайтириш, терим суръатини жадаллаштириш имконини бермоқда.

Ҳозирги кунларда совхозда кўпроқ пахта териш ва тайёрлаш учун бўлим ва бригадалар ўртасида давом этаётган социалистик мусобақа байроқдори Мамат Нормуродов бошлиқ бригада коллективидан намуна олган Бобот Ҳаитов ва Исоқ Норбеков ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг пахтакорлари йиллик планни узоғи билан 15 сентябргача бажариш мажбуриятини олдилар.

А. ХАЛИЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўртоқ Ғ. Ғ. ЮСУПОВни Ўзбекистон ССР савдо министри қилиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Ғафур Ғиёсович **Юсупов** Ўзбекистон ССР савдо министри қилиб тайинлансин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

3 сентябрь, 1966 йил.
Тошкент шаҳри.

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. А. Суслов 2 сентябрда Австралия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Совет Иттифоқида дам олаётган раиси Р. Диксон билан Австралия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий комитети аъзолигига кандидат А. Робертсонни қабул қилди.

КПСС ва Австралия Коммунистик партиясининг вакиллари ҳар иккала партияни қизиқтираётган масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар ва бир-бирларига ахборот бердилар. Ҳозирги халқаро вазият ва жаҳон коммунистик ҳаракатидаги аҳволга доир барча асосий масалалар юзасидан КПСС ва Австралия Коммунистик партиясининг қарашлари бир хил эканлиги таъкидланди.

Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

ШОНЛИ ЙИЛЛИК МУНОСАБАТИ БИЛАН

Вьетнам Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Нгуен Ван Кинь Вьетнам Демократик Республикаси эълон қилинган куннинг 21 йиллиги муносабати билан 2 сентябрда қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида К. Т. Мазуров, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари К. Ф. Ильяшенко, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ю. И. Палецкис ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

УРХО КЕККОНЕННИНГ СССРда БЎЛИШИ ТЎҒРИСИДА

СССР Ҳукуматининг таклифига биноан, Совет Иттифоқида дам олган Финляндия Республикаси президенти Урхо Кекконен 2 сентябрда самолётда Сочидан ватанига учиб кетди. Аэропортда президентни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Совети депутати В. П. Мжаванадзе, КПСС Сочи шаҳар комитетининг биринчи секретари, РСФСР Олий Совети депутати С. Ф. Медунов, меҳнаткашлар депутатлари Сочи шаҳар совети ижроия комитетининг раиси П. И. Бажанов кузатиб қолдилар.

Финляндия Республикасининг президенти Урхо Кекконен Совет Иттифоқида бўлган вақтида Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний ўртоқлар билан учрашди ва суҳбатлашди. Дўстона ва самимий вазиятда ўтган суҳбатларда Совет—Финляндия муносабатлари масалалари, шунингдек ҳозирги халқаро вазиятнинг энг муҳим проблемалари муҳокама қилинди. (ТАСС).

ТАШАККУР

1 сентябрда Ўзбекистон пойтахтидаги 200 минг ёш гражданларнинг ҳаммаси парталарга ўтирди. Тошкентдаги жуда кўп олий ўқув юртлари ва техникумлар ҳам машғулотларини бошлаб юборишга тайёр.

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг Тошкент шаҳар комитети ва меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети Тошкент болалари тўғрисида ғоят зўр ғамхўрлик кўрсатганликлари учун Москва, Ленинград шаҳарлари ва барча қардош иттифоқдош республикаларнинг партия, совет, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларига, муассасаларига Тошкентнинг барча аҳолиси номидан самимий ташаккур ва миннатдорчилик изҳор этадилар.

(ЎзТАГ).

Узбекистон ССР областларида ғўзаларни дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида шу йил 3 сентябргача бўлган маълумот

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Тошкент	16,48
Сурхондарё	15,49
Қорақалпоғистон АССР	4,98
Самарқанд	1,71
Бухоро	1,11
Сирдарё	0,93
Андижон	0,77
Қашқадарё	0,34
Фарғона	0,29
Хоразм	—
Республика бўйича	4,46

Узбекистон ССР областларида терим техникаси, трактор прицеплари ва пахта терадиган машиналар ремонтининг бориши

Тўғрисида шу йил 31 августгача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — пахта териш машиналари, учинчи стун — кўрак териш машиналари, тўртинчи стун — кўрак чувиш машиналари, бешинчи стун — трактор прицеплари, олтинчи стун — пахта ортадиган машиналар.

1. Фарғона	92,7	63,7	72,6	82,8	70,3
2. Қашқадарё	92,0	91,1	33,5	80,8	81,1
3. Хоразм	89,4	49,9	57,0	82,2	66,0
4. Тошкент.	89,3	62,3	82,8	81,1	79,2
5. Сирдарё	88,5	58,0	69,2	90,6	73,2
6. Самарқанд	88,3	62,7	37,0	79,2	78,3
7. Бухоро	85,8	76,4	60,9	85,4	77,4
8. Сурхондарё	82,8	64,7	43,3	74,5	56,5
9. Андижон	80,2	60,3	100,0	79,6	78,8
10. Қорақалпоғистон АССР	53,7	23,5	35,7	71,8	34,9
Республика бўйича:	84,7	57,3	65,2	80,1	72,5

Қорақалпоғистон АССРнинг меҳнатсевар ёшлари беш йиллик планда белгиланган вазифаларни бажаришда алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар. Корхоналарда, қурилишларда, колхоз ва совхозларда уларнинг шижоаткор меҳнатлари билан ажойиб ютуқлар қўлга киритилмоқда. Сиз суратда: (чапдан) Хўжайли шаҳар комсомол ва ёшлардан бир группасини — тикувчи А. Солиева, район комсомол комитетининг ходими О. Ўтебоев, 24-профессионал-техника билим юрти комсомол комитетининг секретари М. Мержонов, тикув фабрикасининг мастери Қ. Қизилова, автотранспорт конторасининг ходими О. Оллоёров ўртоқларни кўриб турибсиз.

А. Ходаков фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

БЕЛЬГИЯ ГРАЖДАНЛАРИНИ СССР ОРДЕНЛАРИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Иккинчи жаҳон уруши даврида совет ҳарбий хизматчиларини қутқаришда ва уларга ёрдам беришда мардлик ва жасорат кўрсатганликлари учун Бельгия гражданларидан қуйидагилар мукофотлансин:

I ДАРАЖАЛИ ВАТАН УРУШИ ОРДЕНИ БИЛАН

Диспи Раймон.

II ДАРАЖАЛИ ВАТАН УРУШИ ОРДЕНИ БИЛАН

1. **Амуар** Леона.
2. **Амуар** Жорж.
3. **Корстьенс** Жозеф.
4. **Янсен** Елена.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 йил, 2 сентябрь.

* * *

Бельгия ватанпарварларининг жасоратлари ҳақида қиссалар ёзиш мумкин. Фашистлар қўлига асир тушиб қолган совет жангчиларининг ҳаётини қутқариш учун, улар Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида ўзларини таҳликада қолдириб бўлса ҳам, қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрдилар.

... Бельгия партизанлари армиясининг қўмондони бўлган Раймон Диспи уруш йилларида совет ҳарбий асирларининг каторга ишларидан ва қамоқ лагерларидан қочишларига ёрдам берди. 1943 йилда Диспининг актив ёрдами билан Бельгияда совет жангчилари ва офицерларидан иборат олтита мустақил партизан отряди ташкил қилинди. Кейинчалик бу отрядлар «Ватан учун» партизан бригадасига бирлаштирилиб, то Бельгия озод қилингунча муваффақиятли иш кўриб келди.

Оғир уруш йилларида Елена Янсен мардлик ва жасорат кўрсатди. Каторга ишларидан қочган кўпгина совет ҳарбий асирлари унинг уйидан бошпана топдилар. Елена Янсен уларга медицина ёрдами кўрсатди, уларни озиқ-овқат ва кийим-кечак билан таъминлади, кейинчалик партизанлар ҳузурига ўтказиб юборди.

Фашист босқинчилар ўрмонларда ёппасига облава ва тинтув ўтказаётган 1943 йил қишида совет ҳарбий хизматчиларидан иборат бўлган партизан отрядининг деярли ҳамма раҳбарлари Янсен уйига яшириниб олишди. Елена Янсен билан унинг қизи Мия совет партизанларининг разведкачилари ва алоқачилари бўлдилар.

Эр-хотин Жорж ва Леона Амуарлар дадил ва мардона ҳаракат қилдилар. Бу ватанпарварлар ўлимдан қўрқмадилар, асирликдан қочган совет ҳарбий хизматчиларига катта ёрдам кўрсатдилар. Совет ҳарбий хизматчилари уларнинг уйидан мустаҳкам бошпана, озиқ-овқат, медицина ёрдами топдилар. Ватанпарварларнинг уйи партизанларнинг раҳбарларидан Доценко ва Степановлар бельгиялик дўстлар билан кенгашлар ўтказиб турувчи жой бўлди. Москвадан радио орқали берилган эшиттиришлар шу уйда тингланиб, варақалар тайёрланди. Леона партизанлар отрядига Қизил байроқ тикиб берди. Доценко билан Степановлар ҳалок бўлганидан кейин эр-хотин Амуарлар уларнинг ҳокини қайта дафн этишда, шунингдек ёдгорликлар ўрнатишда қатнашдилар.

Совет кишилари Жозеф Корстьенснинг жасоратларини ҳеч қачон унутмайдилар. У, оккупантларнинг кўз ўнгида ҳарбий асирларни шахталардаги каторга ишларидан ўрмонларга олиб чиқди. Совет ҳарбий асирларининг яширин ташкилоти Бельгия Компартиясининг бир шаҳардаги яширин комитети билан Корстьенс орқали алоқа боғлаб турди. Гитлерчилар қўлига асир тушиб қолган Совет Армияси жангчиларини бу ватанпарвар хатарли дамларда ўз уйига яшириб қўйди, уларнинг уст-боши бут ва қорни тўқ бўлиши учун ҳамма чораларни кўрди, эҳтимол тутилган облавалар ҳақида уларни огоҳлантириб, бехатар жойларга яшириниб олишда уларга ёрдамлашди. Корстьенс душман ҳақидаги маълумотларни партизанларга етказиб турди ва бир неча бор жанговар операцияларда қатнашди. (ТАСС).

Партия турмуши

РАЙКОМ СЕКРЕТАРИ

Одамнинг кимлигини биламан деган киши унинг юрагига йўл топиб, кўнглида борига қулоқ солсин. Бунинг учун ўша киши билан ҳамсуҳбат бўлиш, ҳамсафар бўлиш, унинг уй-орзулари билан ошно бўлиш, у ўқиган китобларни, у тутган ён дафтарларини ўқиб чиқиш керак.

Биз районнинг сиёсий раҳбари билан ҳамсафар бўлдик, далаларни, қишлоқларни айланиб чиқдик. Кейин у билан дарахт соясида ўтириб суҳбатлашдик. Райком секретарининг ижозати билан унинг ён дафтарини варақлаб, баъзи бир нарсаларни газетхонларга ҳам етказишга қарор қилдик.

«1966 йил. 10 февраль. «Нарпай» совхозига бориб, директор Сурон Умаров билан суҳбатлашдим. Гап одамнинг қадр-қимматига бориб тўхтади. Киши фақат тириклигида азизми? Унинг хотираси, ҳоки-пойи ҳам муқаддас-ку. Қарияларни, оқсоқолларни тўплаб, уларни гапга солдик. Исмоил ота Норчаев, Мустафо ота Қиличев, Эргаш ака Соҳибовлар билан гурунглашдик. Совхознинг кекса коммунистлари Эргашбобо Каримов, Мустафо Рўзиевлар ҳам яхши гапларни айтишди. Шундан кейин гапни бир ерга қўйиб, совхоз посёлкасида махсус қабристон қилинадиган бўлди. Одамлар гўристон эмас, гулистон бўлсин бу ер дейишди. Қабристоннинг атрофига гуллар, дарахтлар ўтқазадиган бўлишди.

Қандай яхши одамларимиз бор. Уларнинг юрагига қулоқ солсанг қувониб кетасан. Бундай одамлар билан тоғни талқон, чўлни бўстон қилиш, гўристонни гулистон қилиш ҳеч гап эмас. Ҳамма ҳикмат, ҳамма донишмандлик, энг яхши фикрлар ана шу оддий камтарин кишиларнинг юрагидан чиқади.

...12 апрель. КПСС XXIII съездининг делегати, «Нарпай» совхозининг директори ўртоқ С. Умаровни бир қанча ўртоқлар билан бирга Кармана станциясида кутиб олдим. Сурон Умарович съезд халқимиз олдига қўйган улуғвор вазифаларни, Москва таассуротларини тўлқинланиб айтиб берди. Партия активи ўтказдик. Ўртоқ Умаров съезд делегатлари орасида ажойиб меҳнат қаҳрамонлари, орденлилар кўплигини айтгач: «Нега бизда орденлилар кам?» деган саволни ўртага ташлади. Ўзи шу саволга жавоб қайтариб: «Бу йил совхозимиз гектаридан 25 центнердан эмас, 30 центнердан пахта топширади. Бизда ҳам орденлилар кўпаяди» деди. «Нарпай» совхозининг азаматлари бу йил 13 минг 200 тонна пахта топширамиз деб қаттиқ аҳд қилишди.

24 апрель. «Қизил Ўзбекистон», «Октябрь» колхозларида бўлдим. Колхознинг даромад келтирадиган хазинаси кўп. Шулардан бири боғ. Боққа қарасанг боғ бўлади, кўнглинг шунда чоғ бўлади, деб соҳибкорларимиз бекорга айтишмаган. Малик чўли ҳисобига ана шу колхозларнинг боғини кенгайтириш ҳақида маслаҳатлашдик. «Қизил Ўзбекистон» колхозининг боғбони Суюнов билан «Октябрь» колхозининг боғбони Рўзиқулов жуда фойдали маслаҳатларни айтишди. Секундига 1.500 литр сув чиқарадиган насос ўрнатилади. «Қизил Ўзбекистон» колхозида 150 гектар, «Октябрь» колхозида 25 гектар, районда 500 гектар янги боғ бўлади.

...6 май. Охунбобоев номли колхозда ҳар бир ишчи кучига 4 гектар ер тўғри келарди. Колхоз ўтириб қолганди. «Нарпай» совхозининг 4-бўлим бошқарувчиси Мажид Собиров шу колхозга раисликка тавсия этилган эди. Бугун раис билан гаплашдим, аҳвол оғир. 10 та трактор, 12 та культиватор юборадиган бўлдик. Институтни битирган олий маълумотли мутахассис Маматов агроном қилиб тайинланди.

...3 июнь. Қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги тафовут албатта йўқолиши керак. Менимча, қишлоқда яшаб, меҳнат қилган, уни ўз қўли билан обод этган киши қишлоқдан бир қадам ҳам нари силжиб кетолмайди. Ҳар бир колхоз раҳбарининг, хусусан колхоз раиси, партия ташкилоти раҳбари, агроном, бухгалтернинг фаолиятига қишлоқнинг қиёфасига, одамларнинг уй-жойига қараб ҳам баҳо берса бўлади.

Бугун «Ленинград» колхозида қишлоқ қурилиши масаласини кўриб чиқдик. Бош бухгалтер Исом Бобоқулов, партия ташкилотининг секретари Отақулов, бригада бошлиғи Халил Холиқов ўртоқларнинг ҳисоби тингланди. Янги қишлоқ посёлкаси қад кўтаради. 120 хўжалик шу йилиёқ янги уйларга кўчиб киради. Клуб, правление идораси, кинотеатр, медпункт, туғруқхона, ясли ва бошқа бинолар қурилади. Колхоз шу бир йилда ободончиликка 120 минг сўм сарфлайди.

...17 июнь. Болгариялик журналист Салим Билолов билан суҳбат қилдик. Жуда қувноқ журналист экан. У ўртоқ Димитров ҳақида ажойиб гапларни айтиб берди.

Ўртоқ Билоловнинг гапига қараганда Болгарияда бир миллионча турк аҳолиси яшар экан. Салим Билолов кўҳна, навқирон Бухорони кўриб ҳайрон қолганлигини айтди. Мен унга Навоий химия комбинати, ГРЭС ҳақида, Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига Малик чўлида боғдорчилик совхози ташкил топаётганлиги тўғрисида сўзлаб бердим. Чет элда дўстларимиз борган сари кўпаётганидан ҳаммамиз хурсандмиз. Меҳнат аҳли, коммунистлар ҳар бир миллат вакилини худди ўз миллатларининг вакилидек қабул қиладилар.

...19 июль. «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи, Улуғ Ватан урушининг инвалиди Ҳақберди Худойбердиевнинг уйига бордик. Райком бюроси аъзоларининг ҳаммаси бор эди. У келганимизга анча хурсанд бўлди. Агар вафот қилсам ўрнимга укам Ҳайдарали бригадир бўлиб қолсин деганида ҳаммамизнинг кўнглимиз бузилиб кетди. Бригадирнинг уйидан чиқиб, уч-тўртта қария, пенсионерларнинг уйларида ҳам бўлдик. Одам тириклигида ҳам, оламдан ўтгандан кейин ҳам меҳнати билан улуғ. Бир киши боғ қилган, кўчат ўтқазган, чинор ё қайрағоч кўкартирган бўлса, ўтган-кетган одамлар ҳў фалончининг боғи, ҳў фалончининг қайрағочи деб айтишади.

Бугун мен «Ленин йўли» қишлоғида бўлиб, пенсионер Раҳим ака Қодиров билан гаплашганимда шу ҳақда ўйладим. У икки марта Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган. Ҳозир 90 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқда.

...8 август. Улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Лениннинг васиятларидан бири ўқиш, ўқиш, ҳамиша ўқишдир. Билим ҳамма учун, хусусан коммунист учун сув ва ҳаводек зарур. Агар коммунист мунтазам ўқимаса, занг босиб қолади. Ҳам ўқиш, ҳам олган билимингни ҳаётда ишлата билиш керак. Бугун районда партия ўқувига тайёргарлик масаласини кўриб чиқдик.

Пропагандист — партия ўқувининг муваффақиятини ҳал қилувчи киши. Биз пропагандистларнинг малакасини, маҳоратини оширишга бу йил алоҳида эътибор берамиз. Қўшимча бир неча мактаблар очилади. «Нарпай» совхозида, Свердлов номли, Охунбобоев номли колхозларда қўшимча мактаблар очдик. Районимизда яхши пропагандистлар кўп. Шулардан бири ким десангиз «Ленинград» колхозининг бош бухгалтери Исом Бобоқулов деб жавоб қайтариш мумкин. Бу киши колхоз экономикасини яхши билади. Колхознинг ипидан игнасигача ҳамма нарса таниш. Бухгалтер кўп ўқийди, принципиал одам. Унинг энг яхши фазилати, менимча, одамларга меҳрибонлиги. Колхозчилар меҳнатининг қадр-қиммати ортсин дейди. Жонли рақам ижодкорлари кўпроқ даромад олсин дейди. Билганини ҳеч кимдан аямайди. У бухгалтердан кўра кўпроқ қишлоқ мактабининг ўқитувчисига ўхшаб кетади. Қанийди, шундай бухгалтерлар, ҳисобдон, билимдон одамлар кўпроқ бўлса...

* * *

Биз район партия комитети секретарининг ён дафтаридаги ҳамма нарсани кўчириб ўтирмадик. Масалан, унда 24 май куни ҳаво айниқса совуқ бўлганлиги кўрсатилган. Райком секретари «Коммунизм» колхозининг раиси Исом Одилов, «Нарпай» совхозининг директори С. Умаров, «Қизил Ўзбекистон» колхозининг раиси Иноят Нуров ўртоқлар билан маслаҳатлашганлигини ҳам алоҳида кўрсатиб қўйибди. Гап нимада десангиз, ғўзанинг авжи жуда паст эди. Ҳамма ташвишда. Секретарь кўпни кўрган колхоз, совхоз раҳбарлари, агрономлар, миришкор деҳқонлар билан маслаҳат қилиб, уларнинг фикрларига қулоқ солди. Ахир, деҳқончиликда уни қил, буни қил деб фармон бериладиган вақтлар ўтиб кетди. Райком секретари ҳар қанча билимдон бўлса ҳам одамлар билан маслаҳатлашгани яхши.

Райком секретарининг ярим кечагача ухламасдан бедор ўтирган дамлари, одамларга гоҳ яхши, гоҳ аччиқ гапириб, қилган насиҳатлари, берган ёрдамлари, тортган ташвишлари, ҳаяжонлари, албатта ён дафтарини ўқиганингда сезилмайди.

Лекин райком секретари билан дилдан суҳбатлашсангиз у буларни айтиб беради.

Ён дафтарнинг эгаси Бухоро область Навоий район партия комитетининг биринчи секретари Маҳмуджон Мироқовдир.

Лекин биргина унинг ён дафтаридан эмас, бошқа район партия комитетлари, бюро аъзолари, райком ходимларининг ён дафтаридан шунга ўхшаш сўзларни топиш мумкин. Бу нимани кўрсатади? Бу шуни кўрсатадики, партиявий иш жонли иш, партиявий иш — ижодий иш. Унда ҳеч қандай қотиб қолган, ҳамма вақтлар учун тап-тайёр қонун-қоидалар йўқ, бўлиши ҳам мумкин эмас.

Ҳаёт дарёси жўш уриб оқиб бормоқда. Ҳаёт дарёсида, ҳаёт денгизида ҳар биримиз, шу жумладан, район партия комитетининг секретари ҳам бир томчи. Унинг куч-қудрати ана шу ҳаёт наҳрида одамлар билан ҳамнафас бўлиб, ана шу оқимда қулоч отиб боришидадир.

Бунинг учун партия ходими ҳамиша, тинмай, чарчамай-толмай ўқиши, одамлардан, ён атрофидаги ходимлардан ўрганиши, уларга маслаҳат солиши, маслаҳат бериши, уларни қанотлантириши керак. Бунинг учун райком секретари, ҳар бир ходим, ҳар бир коммунист, аввало, ўзи улуғ партиямиз ишига садоқатли солдат бўлиши, жанг майдонида довюрак бўлиши, гап партия, халқ манфаатлари тўғрисида кетаётганида ошна-оғайнигарчиликни сира билмаслиги, сиёсий позицияда мустаҳкам туриши, пок, ҳалол, иродали бўлиши, вақтинча муваффақиятсизликка учраганида эсанкираб қолмаслиги, омманинг овозига, коммунистларнинг хитобига эътибор билан қулоқ солиши керак.

Партия раҳбар ходими учун тайёр ёзиб қўйилган, ҳамма шароит учун кор келадиган қонун-қоидалар йўқ дедик. Лекин партия ҳаётининг улуғ бир қонуни, муқаддас бир қомуси борки, бу КПСС Устави, Программасидир. Бу — марксизм-ленинизм классикларининг хазиналаридаги дурдоналардир. Ана шулардан баҳраманд бўлиш учун ўқиш, ўрганиш керак.

Маҳмуджон Мироқовда шундай фазилатлар мужассамланган. У тинмай ўқиб-ўрганмоқда. Одамлар тўғрисида меҳрибонлик қилиш партия ҳаётининг асосий қонуни, партия фаолиятининг асоси эканлигини ҳамиша ҳис қилмоқда.

Бу деган сўз Навоий район партия комитетининг, шахсан ўртоқ Мироқовнинг ишида, фаолиятида сира камчиликлар йўқ деган маънони билдирмайди. Ойда ҳам доғ бор дейдилар. Ўртоқ Маҳмуджон Мироқовнинг ишида ҳам баъзи бир нуқсонлар бор бўлиши мумкин. Асл коммунистнинг, чинакам райком секретарининг фазилати коммунистларнинг, бюро аъзоларининг ёрдами билан, ўз идроки билан ана шу камчиликларни ўз вақтида пайқаб олишидадир.

Истардикки, ҳар бир ходимнинг ён дафтарида, кўнгил дафтарида ана шу нуқсонлар қандай пайқаб олинганлиги, бу камчиликлар қандай қилиб тугатилганлиги ҳам кўрсатилса. Коммунистнинг оташин юраги оддий дафтар саҳифасида ҳам ёниб турса!

Ҳамид НУРИИ,
Талабой НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

СУТ БУЛОҚЛАРИ МАВЖ УРСИН

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Анастасия ЧУДНАЯ редакциямиз меҳмони

Ўн тўрт йилдан буён сигир соғаман. Бу унча узоқ муддат эмас, албатта. Лекин шу вақт ичида катта тажриба орттирдим, сигирлардан кўплаб сут соғиб олишда тажрибакор дугоналаримдан ўргандим, билганларимни ёшларга ўргатиб келяпман.

Сигир соғиш анча мураккаб иш. Лекин баъзилар бу ишни жуда осон деб ўйлашади. Шунинг учун бўлса керак, фермаларни механизациялаштиришга кам эътибор беришади, сигирларни қўлда соғишни афзал кўришади, янгиликка интилишмайди. Бу ҳақда мисоллар келтириб ўтирмайман. Чунки республикамизнинг кўпчилик колхоз ва совхозига борсангиз, фермаларда механизация кенг ўрин олмаганлигини, айниқса сигирлар кўпинча қўлда соғилаётганлигини кўриб афсусланиб қайтасиз. Чорвачилик фермаларини механизациялашга яхши эътибор бераётган хўжаликлар ҳам бор. Афсуски, бундай хўжаликлар жуда озчиликни ташкил этади.

Мен ҳам 1959 йилга қадар сигирларни қўлда соғиб келдим. 1959 йили чорвачилик институтининг «Красний водопад» экспериментал базасида сут соғувчи агрегатлар ўрнатилди. Шу вақтга қадар мен 15 бош сигирни соғиб келардим. «Тандем-10» сут соғиш агрегати ўрнатилгач, соғиладиган сигирлар сони бир неча баравар кўпайди. Айни вақтда, ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сут миқдори ҳам анча ошди.

Тўғри, дастлабки йиллари агрегатда сут соғиш бирмунча қийин бўлди. Бунинг сабаби бор: биз бу вақтга қадар бундай агрегатларни кўрмаган эдик ва табиийки, улардан мақсадга мувофиқ равишда фойдалана олмадик. Даставвал, агрегатнинг бутун механизмларини ўрганиб чиқишга, ундан тажриба йўсинида фойдаланишга тўғри келди. Шундай қилиб, сигирлар ҳам бу агрегатга кўника бошладилар. Сигирларни парвариш қилиш рационини ўзгартирдик, уларга тўйимли ва витаминли озуқаларни кўпроқ бериб бордик. Натижада сигирлар агрегатга жуда яхши ўрганиб қолишди, бор сутини аямади.

Кўрсаткичларимиз йилдан-йилга кўпайиб боравердқ. Масалан, 1965 йили менинг бир ўзим «Тандем-10» агрегатида 168 бош сигирни соғдим. Қарамоғимдаги барча сигирларга тақсимлаганда уларнинг ҳар биридан 3.367 килограммдан серқаймоқ сут соғдим. Бир центнер сут етиштиришга 0,5 киши-куни сарфланди. Ҳар бош сигир йил охирига бориб 59 сўмдан соф фойда келтирди.

«Тандем» агрегатига кўчишимиз биланоқ, озуқа рационини тағин ҳам бойитишга жиддий эътибор бердик. Бир кеча-кундузда сигирлар нималар билан озиқланишини ҳисобга олдик ва шу озуқа билан боғлиқ бўлган харажатларни кўриб чиқдик. Ёз ва куз ойларида бир кеча-кундузда ҳар бош соғин сигирга 28 килограммдан кўк ўт, 3 килограммдан концентрат озуқа, (ем, кунжара ва ҳоказо), 8-10 килограммдан лавлаги бериб бордик. Сигирлар ана шу озуқага яраша сут беради. Ҳозир ҳар бош сигирдан 11-12 килограммдан сут соғиб оляпман. Бу, сигирларга бериладиган ем-хашак харажатларини, уларни боқишга кетган меҳнат харажатларини қоплабгина қолмай, экспериментал базага жуда катта иқтисодий фойда келтирмоқда.

Йил бошидан ҳозирга қадар ҳар бир сигир ҳисобига 1.751 килограммдан сут топширибман. Бир центнер сут етиштиришга шу кунгача 0,5 киши-куни сарфланибди. Бу кўрсаткич ёмон эмас, албатта. Бироқ, бу мени қаноатлантира олмаяпти. Сигирлардан тағин ҳам кўпроқ серқаймоқ сут соғиб олиш ва сарф-харажатларни бундан ҳам камайтириш учун бор кучимни, тажрибамни аямасликка аҳд қилганман.

Мен бу мақоламда хотин-қизларимизнинг сут соғишдаги ишларини енгиллаштириш масаласини қўймоқчиман. Юқорида айтганимиздек, республикамиздаги кўпгина хўжаликларда сигирлар ҳамон қўлда соғилиб келяпти. Бунга қанчадан-қанча меҳнат, маблағ сарфланмоқда. Афсуски, меҳнат унумдорлиги кўтарилаётгани йўқ, бунинг устига сутнинг таннархи кўпайиб кетмоқда. Соғиб олинаётган сут миқдори эса кун сайин пасайиб боряпти. Бунга асосий сабаблардан бири фермаларнинг механизациялаштирилмаганлиги бўлса, иккинчидан, сут соғиш агрегатларининг ҳали ҳам такомиллаштирилмаганлигидир. Бу хусусда «Арча» агрегати ҳақида гапиришга тўғри келади. Арча агрегати бизнинг шароитимизга мос келмай қолди. Бу агрегатда бир йўла 7-8 бош сигир соғилиши керак, бунинг учун эса соғиладиган сигирлар синчиклаб ўрганилиб, группаларга бўлиниб чиқилиши лозим. «Арча» унча мос келмай қолганлигининг асосий сабабларидан бири сигирлар зотининг хилма-хиллигидир.

Чорвачилик учун яхши кадрлар йўқлиги, зооветеринария қоидаларига тўла риоя қилинмаётганлиги ҳам сигирлардан кўплаб сут соғиб олинишига салбий таъсир кўрсатмоқда. Бу масалани ўйлаб кўриш зарур. Шу билан бирга, кўпгина колхоз ва совхозлар сигирларнинг озуқа базасига етарли аҳамият бермайдилар.

Биз сигирларни соғишда сут йиғувчи цилиндрлардан кенг фойдаланяпмиз. Органик шишадан ясалган бу цилиндрлар «тандем» агрегатига ўрнатилади. Улар сутнинг қандай соғилаётганлигини, ҳар бир сигир қанча сут беришини, сутдаги ёғ миқдорини ва сигир қачон соғиб бўлинишини кўрсатиб туради. Афсуски, шундай цилиндрларни ишлаб чиқариш ҳалигача ўзлаштирилмаганлиги кечирилмас бир ҳолдир. Республикамизда ёғ йиғувчи шундай цилиндрларни ишлаб чиқарадиган саноат корхонаси вужудга келтирилса, ёки шу цилиндрларни ишлаб чиқариш саноатнинг бирор соҳасига бириктириб қўйилса жуда яхши бўлур эди.

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
ОММАВИЙ ИШЛАР ВА
ХАТЛАР БЎЛИМИДА

ЯНГИ ПОЙАФЗАЛЛАР

Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасининг меҳнатсевар коллективи аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини ҳисобга олиб, чидамли ва бежирим оёқ кийимлари ишлаб чиқаришни кўпайтиряпти. Фабрика ишчилари шу йилнинг IV кварталида аёллар учун сунъий чармдан ичи мех (жун)ли 75 минг жуфт этик, эркакларга атаб 46 минг жуфт қишки ботинка етказиб бериш учун курашяпти.

У. АБДУАЗИМОВ.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Ҳазорасп районидаги «Коммуна» колхозининг сабзавоткорлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Тайёрлов пунктларига 80 тонна карам, помидор, сабзи, бодринг сотилиб йиллик план бажарилди.

С. МАШАРИПОВ.

«ЗАНГОРИ КЕМА» КАПИТАНЛАРИ

«УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» БУЗ РАЙОН БИРЛАШМАСИ «УЛУҒНОР» СОВХОЗИДА ТАШКИЛ ЭТГАН ОЛТИ ОЙЛИК ТРАКТОРЧИЛАР ТАЙЁРЛАШ КУРСИНИ 26 КИШИ БИТИРИБ ЧИҚДИ. УЛАР КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРГА ИШГА ЖЎНАБ КЕТДИ.

Б. МАҲМУДОВ.

БАХТ КУЛИБ БОҚДИ

Шеробод районидаги «Коммунизм» совхози ишчиси Д. Ҳайитовга бахт кулиб боқди. Унинг 04513 серияли лотерея билетига «Москвич» автомашинаси ютуқ чиқди. Бобоназаров, Самадов, Омоновлар ўз лотерея билетларига ҳар хил буюм ютуқлари олдилар.

Т. УБАЕВ.
Сурхондарё область.

МАИШИЙ КОМБИНАТ

Пахтаорол район Славянка посёлкасида икки қаватли маиший комбинат қурилиб ишга туширилди. Комбинатнинг заказ қабул қилиш, бичув-тикув ва сартарошхона бўлимлари бор. Комбинат аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқда.

Ю. АБДУАЛИМОВ.

МЎЪТАБАР ОНА

Тошкент шаҳар, «Қизил қўшин» кўча, 82-уйда истиқомат қилувчи Нисо биби Шамшиева 112 баҳорни кўрди. Бу бахтиёр онанинг уч ўғил, бир қизи, 60 дан ортиқ невараси бор. Нисо бибининг катта ўғли 74, ўртанчаси 66, кенжа ўғли 60 ёшда, қизи Риҳси 58 ёшга кирди.

К. ЗОҲИДОВ.

ИЛОН БИЛАН ОЛИШУВ

Даврон ака Жўраев ҳовли деворларини бузаётганда ковакдан чиққан икки илон унга ташланди. Аммо колхозчи чап берди, қўлидаги кетмон билан уларни янчди. Шундан сўнг, илонлар галаси пайдо бўлди. Довюрак киши илонларни бирин-кетин саранжомлади. Кейинчалик 12 заҳарли илон ўлдирилгани маълум бўлди. Ургут районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзолари Даврон акага раҳмат айтди.

Ф. ҲАЙДАРОВ.

Газетхонлардан Х. Эшдавлатов (Қамаши), М. Тоҳиров (Ургут), А. Зиёвуддинов (Наманган), Б. Ҳасанов (Чуст), Ҳ. Бозоров (Ромитан), А. Салимов (Задарё), Ш. Мирзаахматов (Бағдод), З. Оллоберганов (Ғузор), М. Абдуллаева, Ш. Икромова, С. Султонов (Тошкент), Н. Маматқулов, А. Боймирзаев, Ф. Исажонов, М. Қўлдошев (солдат)лар ҳам ўз хатларида шу куннинг муҳим масалаларини ёритишга интилганлар.

ХАЛҚ АГРОНОМИ

Бугун Одил отанинг тўйи. У етмиш ёшга кирди. Умрининг эллик йилини қайноқ меҳнатга — сабзавотчиликни ривожлантиришга бағишлади. Отанинг хизматлари муносиб тақдирланди. Унинг кўкрагини «Ҳурмат Белгиси» ордени ва бир қанча медаллар безаб турибди. Унга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг яқинда чиқарган Фармони билан «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном» деган унвон берилди.

Мана бугун сабзавот-полиз экинлари ва картошка илмий-текшириш институти коллективи Одил ота Абдуллаевнинг етмиш йиллигини тантанали вазиятда нишонлаяпти. Йиғилишга отанинг кўпгина тенгқурлари, касбдошлари, шогирдлари, ҳамма-ҳаммаси тўпланишган. Тўрда Одил ота. У ўзини ҳурматлаб келган одамлардан кўз узолмайди. Дастурхон эса ноз-неъматлар билан шундай безатилганки, гўё далаларнинг бутун бойлиги, гўзаллиги, латофати шу ерга келиб кўнганга ўхшайди. Одил ота ҳаяжонини босолмайди. Уни дўстлари, Қишлоқ хўжалик министрлиги вакиллари ва бошқа кўпгина кишилар бирин-кетин табриклашади, узоқ умр тилашади. Отахон эса буларнинг ҳаммасидан миннатдор эканлигини билдириб, ўтган йилларни кўз олдига келтиради.

Унинг отаси Абдулла бобо Ўзбекистонда биринчи бўлиб парникда сабзавот кўчатлари етиштиришни бошлаб берган деҳқон эди. Ёш Одил ота изидан борди, унга эргашди, парник хўжалиги билан қизиқиб қолди. Ниҳоят отасига муносиб ўринбосар бўлиб етишди. Калинин районидаги Свердлов номли колхозда парник хўжалигининг ривожланишига жуда катта ҳисса қўшди. Уни тажрибали сабзавоткор сифатида Ўзбекистон сабзавот-полиз экинлари ва картошка илмий-текшириш институтига таклиф қилишди. Ота билимини, тажрибасини, куч-ғайратини аямади. 1962 йили институт далаларида ҳар гектар ердан 55 тоннадан карам ва 56 тоннадан помидор етиштирди. Одил Абдуллаев бошлиқ бригада сабзавот етиштириш юзасидан олинган мажбуриятни ошириб бажарди, эл дастурхонига пландан ташқари жуда кўп ноз-неъматлар армуғон қилди.

Одил отани агрономликка кўтаришди. Энди у теплица ва парникларда сабзавот кўчатлари етиштириш иши билан шуғуллана бошлайди. Йил — ўн икки ой тиниб-тинчимади. Институтдаги 5 мингта раманинг ҳар бирига 700 тадан сабзавот кўчати жойлаштирди, уларни авайлаб асради, яхши ўстириб далаларга чиқарди. Шу йилнинг ўзида янги усулда 5 миллион туп сабзавот кўчати етиштирди. Бу кўчатлар институтга жуда арзонга тушди. Чунки Одил ота кўчат етиштиришда маҳаллий ўғитдан мутлақо фойдаланмади, ерга трубалар кўмиб, тупроқни ана шу трубалар орқали иситди, натижада сабзавот кўчатлари тез ривожланди. Трубалар орқали иссиқ сув юборилилиши тупроқни ҳамиша маромида қиздириб туришда жуда қўл келди.

Одил ота етиштирган кўчатлар ҳисобига институт қарийб 30 гектар майдонга помидор, 20 гектар ерга эртаги карам, 20 гектарга кечки карам экди. Кўчатлардан 3 миллион донаси Тошкент областидаги хўжаликларга сотилди. Институт бундан катта фойда кўрди.

Одил отани ҳеч ким етмишга кирган демайди. У ҳамон йигитлардек забардаст. Сабзавот кўчатлари хилини кўпайтириш ҳамда сифатини яхшилаш соҳасида бундан буён ҳам ғайрат-шижоат кўрсатиб ишлашга қодир. Халқ агрономи деб ҳаққоний ном олган Одил ота Абдуллаевга кўнгиз дард кўрмасин деймиз ва унинг ишларига муваффақият тилаймиз.

С. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

ЭЪТИБОРСИЗЛИК

Қува район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси хабар қилади:

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 24 июль сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада район хўжаликларида терим машиналари ва агрегатларини ремонт қилиш пайсалга солинаётгани, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси, «Ленинград», «Коммуна» ва бошқа бир қатор колхозларнинг раҳбарлари бу муҳим ишга бепарволик билан қараб келаётгани қаттиқ танқид қилинган эди.

Текширишда мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Якуни район партия комитетининг бюро мажлисида муҳокама қилиниб, ремонт ишларини жадаллаштиришга оператив раҳбарлик қилмагани учун «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошлиғи Ҳасанов, инженери Мадазимов ва терим машиналари устахонасининг бошлиғи Ғофуровларга қаттиқ партиявий чора кўрилди. Мавжуд терим машиналаридан 216 таси ремонтдан чиқарилди, қолган 33 машина ҳам шайлаб қўйилмоқда. Машина теримига пайкаллар ажратиш ишлари тугалланди. Агрегатларнинг икки сменада ишлашини таъминлаш мақсадида механик-ҳайдовчилар сони кўпайтирилди. Устахоналар иши яхшиланди.

ШОТА РУСТАВЕЛИ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 800 ЙИЛЛИГИГА

Грузин адабиётининг қуёши

БУЮК ШОТА

МИРТЕМИР.

Грузин халқининг санъаткор ўғли, буюк шоири Шота Руставели жаҳонга танилик азамат сиймолардан биридир. Алп санъаткор яратмиш «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» поэмаси ўрта асрлардаги Грузия маданияти ва адабиётининг авж нуқтаси, десак бўлади.

Грузин халқи ва грузин адабиётининг фахри бўлмиш бу дев қаламкашнинг умр йўли ва яшаган муҳитига оид маълумот ё ахборот, афсуски, ёзма тарихда йўқ. Яхшики, ўлмас санъаткор ўз асарини малика Тамарага бағишлабди. Тамара эса, XII асрнинг сўнглари ва XIII аср бошларида Грузияда ҳукмдор бўлгани тарихий ҳақиқат. Руставели шоирнинг тахаллуси бўлиб, айни вақтда Грузиянинг Рустави деган қадимги кентида (ҳозир ажабтовур шаҳар) туғилганига ишорадир.

Руставели чинакам буюк сўз устаси, чинакам буюк ва дардлик қалб эгаси, чинакам улуғ ғоялар куйчисидир. Унинг буюклиги — ўз асарида ўз замонасининг илғор идеалларини юксак маҳорат билан тараннум эта олишида, келажакни доҳиёна кўра билишида, келажакнинг ёруғлигига кишиларда ишонч туғдира олишида, одамларни фарқ қила билишида, ёвузлик устидан эзгуликнинг ғалаба қилишига ишонишида ва шу ишонч билан жанг қилишидадир.

Шота Руставели ўз ўлмас поэмасидаги юксак ғоя ва фазилатлар билан давр туманлари ва давр тўзонлари оша келажакка ёруғлик сочаолган сиймолардандир.

Шота Руставели яшаган замонда Грузияда майда-майда ҳукмдорлар талай бўлиб, мамлакатни бўлиб-бўлиб юборишга тиш-тирноқлари билан ҳаракат қилишар эди. Бу Грузиянинг босқинчилар панжасига енгил ва қулай тушиб кетиши учун шароит ҳозирлаши Шота Руставелига жуда аён эди. Шу важдан «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» поэмаси мамлакатда якка ҳукмдор — одил подшо ғоясини олға суради. Руставели замонасида бу ғоя илғор саналар эди.

«Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» поэмаси аввало севги ҳам вафо қасидаси, қолаверса мардлик ва дўстлик симфонияси, инсон закосини чўққиларга кўтаргувчи жарангдор қўшиқдир.

Малика Тамара ҳукмдорлик қилган давр — Грузия тарихида маърифат ва маданият анча юксак, тараққийпарварлик ҳаракати анча устун давр саналади. Шота Руставели поэмасининг замирида ҳам замон идеали — яъни мамлакатни тарқоқ ҳолда эмас, балки ягона ва одил бир ҳукмдор қўлида кўриш идеали ётибди. Руставели мамлакатнинг бўлак-бўлак, чакана ҳокимлар қўлида қолишига жон-жаҳди билан норози.

Инсонлар ўртасида дўстлик, инсонлик барқарор экан, инсониятга ёвузлик ёндошолмас! Мана, буюк шоирнинг ўлмас таронаси. Шота Руставели бу ёрқин доҳиёна фикрини Тариэл, Афтандил ва Фаридун дўстлигида моҳирона чизиб беролгандир. Бу уч қаҳрамоннинг ажойиб ва эсда қолгулик дўстлиги энг оғир кунларда, энг даҳшатли жангларда, энг олис ва қўрқинч сафарларда тобланганлиги бежиз эмас. Агар шундоқ бўлмаса, дўстликнинг мангулигига ким ишонарди! Ҳинду Тариэл, араб саркардаси Афтандил, Мулкисангсор ҳукмдори Фаридун дўстлиги, биродарлиги, иноқлиги, ўрталаридан қил ўтмаслиги — киши қойил қоладиган ва қўшиқ бўлишга чинакам арзигулик иноқликдир. Бу уч баҳодир бир-биридан жон аямас, давлат аямас оға-инилардир. Шу билан бирга бу дўстлик негизида бир-бирини дилдилдан ҳурмат, бир-бирига дилдилдан меҳр ва жўшқин акаукалик туйғулари ётибди. Кажет қалъасини олиш вақтида бу дўстлик тағин ярқираб кетади: уч баҳодирнинг кенгаши, бирибири учун фидо бўлишга шайлиги, жангдаги қаҳрамонлиги — ҳаммаси тағин ўша одамий дўстлик ва иноқликнинг ҳаётий манзараларидир.

Тариэл ва Нестан-Дарижон севгиси — чинакам улуғ қалбларга хос севгидир, сабр ва бардош, фидойилик сўнгида насиб бўлгувчи, ишонгулик севгидир. Дарижоннинг вафодорлиги ҳам юксак вафодорлик нуқтасига кўтарилгандир. Бу вафо — шу билан бирга ватанга, юртга бўлган вафодир. Юрт тақдири, юрт эрки, юрт мустақиллиги тўғрисидаги ўйлар билан чамбарчас боғлиқ вафо бу!

Кажет қалъасидаги тутқунликда ҳам, чидаб бўлмас азобларда, саргардонликларда ҳам, Дарижон фақат севгани ва туғилган юртига содиқ, иффатлик ва ҳаёлик ёрқин аёл тимсолидир. Бундан ташқари, поэмада Тинатин (араб маликаси) образи ҳам донишманд, номуслик аёл тимсоли даражасига юксалгандир. Шу жиҳатдан Руставели поэмасини ўрта аср Грузия ҳаётининг қомуси, десак бўлади.

Шота Руставели поэмаси Шарққа хос образлар, манзаралар, маросимлар, тўй-томошалар, урф-одатлар, шунингдек, мақол ва ҳикматлар билан тўлиқ. Шу важдан ўзбек китобхонига ҳам жуда тушунарлик.

Дунё адабиёт хазинасининг чинакам гавҳар доналаридан бири бўлмиш бу улуғ асарни таржима қилишда менинг ҳам жиндак меҳнатим борлиги билан шарафлиман. (Саҳифада ушбу меҳнатимдан кичик бир намунани ўқийсиз). Асар мен учун ҳам улкан ижодий мактаб бўлгани аниқ. Аввало мен умуман грузин адабиётини ўргандим. Бу — конкрет Шота Руставели асарига ўтиш учун босқич бўлди. Таржимада машҳур Георгий Цагарели томонидан русчалаштирилган нусхани асос қилдик. Шуни айтиш кераки, Георгий Цагарели таржимаси шоташуносликда оригиналга энг яқин ва оммабоп таржималардан бири ҳисобланади.

Руставели поэмаси фожиалар, даҳшатлар, мушкулликлар билан нечоғлик тўлиб тошмасин, поэма сўнгги шодиёна ва зафар. Қаҳрамонлар мурод-мақсудларига етишадилар. Бу жиҳатдан асар халқ достонлари мотивига жуда яқин. Уч баҳодир уч мамлакат жиловини қўлида тутиб, уни обод қилишга адолат барқарор қилиш бахтига муяссар бўладилар.

Уч мамлакат тепасида уч
баҳодир ҳукмрон,
Бир-биридан хабар олур,
бир-бирига меҳрибон,
Ёв юртида қўзичоқлар сут
эмишга зор бўлди.
Баҳодирлар ўлкасида бўри
қўйга ёр бўлди.

Замонамиз ажойиб замонада! Умумбашарий ғояларни куйловчи ноёб асарлар, қайси халқники бўлмасин, улуғ рус тили орқали социалистик миллатлар маданият хазинасидан ўрин олмоқда. Грузин халқининг бу порлоқ гавҳар донаси ҳам ўзбек адабиёти хазинасида «Фарҳод ва Ширин», «Лайли ва Мажнун» қаторидан ўрин олди.

Грузия халқининг алп санъаткори ўзбек халқига, ўзбек китобхонига ҳам Навоийдек азиз ва севимли. Чунки у ҳам ўз даврининг ўғли бўлибгина қолмай, келажакни олислардан кўролган даҳо, инсон закоси, инсон қудратининг улуғ куйчисидир.

РУСТАВЕЛИГА

Қалқон этиб мағрур кўксингни,
Қиличингни ёвга қайрадинг.
Тоғ булбули бўлиб чўққида,
Тонг нурини қутлаб сайрадинг.

Сен яратган ҳар бир қаҳрамон
Қийналдилар, енгдилар аммо.
Тариэл ва Нестан-Дарижон —
Ишқ-вафода байроқ доимо.

Ботирларинг билан келдинг сен
Йўллар юриб, бизлар томонга.
Бағри очиқ, дастурхони кенг,
Коммунистик қувноқ замонга.

Сен халқ учун курашдинг мудом,
— Керак эмас, дединг, тожу тахт.
Бугун озод бўстон — Гуржистон,
Доно халқинг топди мангу бахт.

Абитой ТУРУМБЕТОВ.

НЕСТАН-ДАРИЖОННИНГ СЕВГИЛИСИГА МАКТУБИ

(«ЙЎЛБАРС ТЕРИСИНИ ЁПИНГАН ПАҲЛАВОН» ДОСТОНИДАН ПАРЧА).

Нола айлаб, ёш тўкиб қиз мана ёзар хат жононга,
Кўз ёшидан сув сепади оловланиб, куйган жонга.
Тиғдай ботар бу мактубда тизилган сўз ҳар инсонга,
Очгач ғунча лабин, келди навбат дурдай соф дандонга.

«Суюкли ёр, бу хат ғурбат тарихимдан бир оҳимдир,
Менга таним қалам бўлди, қора турмуш сиёҳимдир,
Кўнглингга банд кўнглим бугун оқ қоғозим, оппоғимдир,
Ғамгин дилим, мангу боғлан, у дил мангу муштоғимдир.

Суюклим, боқ-бошимизга на кулфтлар солди дунё,
Қуёш беҳад ёруғ, лекин менга олам хира гўё,
Беҳуда айб қўймагандир бу дунёга талай доно,
Сенсиз ҳаёт машаққатдир, сенсиз ҳаёт кўп бемаъно.

Иккимизни айирмишдир ёвуз дунё, малъун замон,
Ёрим, сени хандон кўриш насиб бўлур менга қачон!
Ишқинг ўқи яралаган юрак нетсин, сўйла бу он,
Бутун махфий сирларимни сенга очдим, оромижон!

Сени ўлган гумон айлаб, дилни босган ғам-изтироб,
Мадор битди, сўлди ҳаёт, умрим фақат бўлди азоб,
Сен тириксан, юз бор шукур, кулди бахтим мисли офтоб,
Қайғу юки бўшаб қолди, бўлмагайман ортиқ хуноб.

Сен тириксан, менга шу бас, ўзга умид керак эмас,
Ёнган кўнгил, яра кўнгил бундан ортиқ керак демас.
Сен деб куйдим, сен деб ёндим, юпанчим сен ҳар бир нафас,
Юрагимда муҳаббатинг ғунча очур, асти сўлмас,

Ҳасратимнинг қиссасини қандай ёзай сенга бугун?
Айта берсам чарчайди тил, ишонмагай ҳеч ким бутун.
Халоскорим Фотмажондир, тангри уни ярлақасун,
Тақдир тағин бошга солди ғурбат, жафо, аламли кун.

Тақдир ҳали рози эмас, бошига тушди баттар бало,
Бугун тағин бор қайғумга қўшди қайғу, қўшди жафо,
Жанг айламоқ мушкул Кажет асириман, нетай, танҳо,
Бизни тақдир жафолари тинчитмади ҳануз-ҳоло.

Шундай баланд қалъадаман, унга кўз ҳам зўрға етур,
Посбон турар йўл устида, ер остидан бу йўл ўтур,
Паҳлавонлар кун ҳам, тун ҳам қоровулда навбат тутур,
Ҳар ким жангга кирар экан, уни мудҳиш олов кутур.

Наҳот, Кажет одатдаги жанговардек тутар йўсун?
Жанг ҳақида ўйлама ҳеч, ғамда адо бўлмай бутун.
Агар ўлсанг, мен ёнаман, жигаримдан чиқар тутун,
Мени рад эт, тоғдай маҳкам, юракли бўл, жоним букун.

Мени ўйлаб ўксима кўп, дард чекма ҳеч фурсат сайин,
Ёт боғида кўкарувчи сарвимасман ёки қайин.
Сенсиз менга ҳаёт бўлмас, ўлгунимча ёр атайин,
Ё ўзимни тоққа ташлай, ё ништар-ла тугатайин.

Онт ичаман, сен қуёшга тўлин ойинг бўлур йўлдош,
Қуёш ҳақи, ололмагай келса ҳатто учта қуёш,
Ўлмоқ осон-кўз олдимда тикка қоя, дара ва тош,
Тангримиздан менинг учун афв сўрагин, йўқдир бардош.

Бу дунёнинг ғамларидан халос этсин парвардигор,
Ҳаво, оташ, ер ва сувга қўшилмайин кетай бир бор,
Қанот берсин, учиб кетай, истагимдир юксак диёр,
Тун-кун қуёш жилосини сайр этардим, суюкли ёр.

Қуёш сенсиз бўлмас, чунки сен қуёшдан бир парчасан!
Сен қуёшга боғлангансан, сен қуёшга ёндошасан,
Мен қуёшга ўхшатаман, чунки дилга нур сочасан,
Ҳаёт аччиқ, лекин ўлим ширин, куйма кўп оша сан,

Менга ўлим қийноқ эмас, чунки жоним сенга қурбон,
Гўримда ҳам ишқим ўти сўниш билмас соҳибқирон!
Аммо, кўнгил пора бўлур эсга тушгач айрилган он,
Менга бўлган ишқинг ҳақи, мени ўйлаб йиғлама қон.

Ҳиндистонга шошиб жўна, отам унда паноҳсиздир,
Ёвуз душман ўраб олмиш, тождан ажраб, давосиздир.
Тасалли бер, фироқимда дили ғамгин, сафосиздир,
Зор йиғлайман, унутмагил, сенсиз умрим маъносиздир.

Ётар сенга тақдиримдан қилдим шунча арз-шикоят,
Билки, дилдан-дилга ўтар чин инсоф, ҳақ ва адолат.
Ёр, деб ўлай, қарға-кузғун қағиллашсин, майли, қат-қат,
Шунча азоб, шунча алам сабабкори менман фақат.

Танигайсиз; юборганим ўшал совғанг парчасидир;
Боқ, бу дурра нишонаси — муҳаббатинг ғунчасидир.
Уша улуғ умидимдан нима қолса барчасидир,
Етти қат кўк чархи тўккан ғазабларнинг жафосидир».

Ёзиб бўлди. Тайёр мана азиз ёрга ёзилган хат,
Дуррадан бир парча кесиб, ўраб қўйди уни қат-қат,
Қора сочи тўлғанади, ўралмишди сарвиқомат,
Хуш ҳид сочар кокиллари; киприклари худди қанот.

* * *

Гулшанаро томон кетди жинга ўхшаш қора қул,
Фотмага ҳам етди дарров, яқин бўлди узоқ йўл,
Муродига восил бўлиб, Автандилда суюнч мўл,
Яратганга шукр этарди, тўғри кўкка очиб қўл.

Фотмага у деди: «Тақдир — бахтимга ёр бегумон,
Миннатдорман, ташаккурим қандай этай мен баён?
Фурсат келди! Дўстларимга этай буни мен аён,
Қўшин тортиб ёв қалъасин қилғумиздир тез вайрон».

Хоним деди: «Сен кетасан — менга ҳаёт нақ дўзах,
Қуёшимдан айриламан, кўзимда ёш, дилда захм,
Аммо шошил, кўмакка чоп, мени десанг, бу мазах,
Кажи қайтса, қалъасини олиб бўлмас, иш чатоқ».

Қароллари томон боқиб полвон сўз қилди оғоз:
— «Шу чоққача ўлик эдик, лек тирилдик мана боз,
Қайта бошдан туғилгандай бўлдим, қишим ҳозир ёз,
Тезда душман ҳалок бўлур, душман умри қолмиш оз.

Шоҳлар шоҳи Фаридунга мендан айтгин кўп дуо
Учрашолмай кетар бўлдим, ёт ўлка бўйлаб танҳо.
У розилик берсин, буюк сафар бўлур жобажо.
Сизга бўлса жангда олган давлатим қилдим совғо.

Хизматингиз тўғри бўлди, кўрсам гар Фаридунни,
Лойиқ инъом берай сизга, ҳозир олинг сиз шуни,
Қароқчидан тортиб олган ўлжам бу ўша кучи,
Мен биламан, барибир сиз, хасис бу, дерсиз мени.

Қандай лойиқ инъом берай, йироқда мулки давлат?!
Хазиналик кемани ҳам тухфа қилди шу фурсат:
«Олинг, бунга эга бўлинг, шоҳга эса омонат —
Бу тугунни унга беринг, биродардай ёздим хат».

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
РЕЙДИ

ХАТОЛАР ТАКРОРЛАНМАСИН

Ҳар йили ҳосилнинг ярмидан кўпини машинада териб олаётган Нарпай районидаги комплекс механизациялаштирилган «Коммунизм» колхозида терим агрегатлари аллақачонлари тахт қилиб қўйилган. Ҳар бир механик-ҳайдовчига 32-35 гектардан участкалар бириктиб берилган, карталарга тахтачалар қоқилиб, кимнинг қанчадан пахта териши кераклиги ёзиб қўйилган.

— Биз бу йил, — деди колхоз раиси Шамси Назаров, — ялпи ҳосилнинг 70 процентини машинада теришни планлаштирдик. Чунки, машинада қанчалик кўп пахта терилса, рентабеллик шунча ошади, — колхозчиларнинг ва механизаторларнинг манфаатдорлиги яхши бўлади. Буни ўтган йилги тажрибадан янада равшан кўриш мумкин. Бултур ҳар тонна пахта териш учун қилинган харажат қўлда терилган 6 сўм 95 тийиндан уч сўм 68 тийинга тушди. Шу ҳисобдан кўп миқдорда ишчи куни тежаб қолинди. Машина теримидан келган соф фойда 70 минг сўмдан ошиб кетди. Ҳар иш кунининг қиммати илгариги йилдагидан бир ярим баравар кўпайди. Механизаторларнинг йиллик ўртача иш ҳақи 1600 сўмдан ва сувчиларники 1450 сўмдан тушди.

Шу райондаги «Самарқанд», Киров номли, Каттақўрғон районидаги «Чимбойобод», Ленин номли, Булунғур районидаги «Октябрь», Иштихон районидаги «Халқобод» колхозларида пахта териш машиналари, прицеплар тўла ремонтдан чиқарилди. «Халқобод» колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти ремонт қилинган 32 та терим агрегатини махсус кўрикдан ўтказди. Механик-ҳайдовчилар мавсумда техникадан унумли фойдаланиш, кўп пахта териш юзасидан оширилган мажбуриятлар қабул қилдилар. Колхозда ўтган йили машина теримига 800 гектар ер ажратилиб, 1300 тонна пахта терилган эди. Бу йил эса машина теримига бултургидан бир ярим баравар кўп — 1200 гектар ер ажратилди ва 2500 тонна пахта териш юзасидан бригадаларга топшириқ берилди. Маҳмуд Аминов, Бердиқул Назаровга ўхшаш механик-ҳайдовчилар «ХТ-1,2» маркали машина билан 100 тоннадан пахта теришга ваъда қилдилар.

Самарқанд областдаги 20 хўжалик ялпи ҳосилининг 50 процентини, 8 хўжалик эса 55-60 процентини машинада териш мажбуриятини олган. Область колхозлари ва совхозларида 140 минг тонна пахта «пўлат этак»лардан тўкилиши лозим. Бу ўтган йилдаги мавсумда терилгандан қарийб икки баравар кўпдир. Бунга эришиш учун ҳар бир терим агрегатини мавсумга пухта ҳозирлаш, карталарни машинабоп қилиб тайёрлаш, машина теримига ажратилган участкаларда битта ҳам бегона ўт бўлмаслигини таъминлаш талаб қилинади. Илғор хўжаликларда шундай қилиняпти. Лекин областдаги айрим район ва хўжаликларда машина теримига ана шу илғорлар тажрибаси асосида тайёргарлик кўрилаётгани йўқ. Нарпай, Пастдарғом, Иштихон каби йирик пахтакор районларда шу кунгача йиғим-теримда қатнашадиган машиналар ремонти тугалланган эмас.

Пастдарғом районида бир неча йилдан бери машина терими плани бажарилмайди. Ўтган йил машинада планлаштирилган 10960 тонна ўрнига 6500 тонна пахта терилди.

Машинада 18 минг тоннадан кўпроқ пахта териш керак бўлган бу районда терим агрегатлари, прицеплар ремонти тугалланмаган. «Память Ленина» колхозида 4 та кўрак териш ва 8 та кўрак чувиш машинаси гаражда чанг босиб ётибди. «Москва» колхозида (раиси ўртоқ Х. Пардаев) 22 терим машинасининг ремонти тамомланмаган. Киров номли колхозда 20 та машинадан энди 12 таси ремонт қилинган. Ҳосили машинада териладиган 700 гектар участканинг катта қисмини бегона ўтлар босиб ётибди. Машина теримига ғов бўладиган бу аҳвол колхоз раиси ўртоқ Х. Ҳидировни сира ташвишлантирмаяпти.

Ўтган йили Иштихон районидаги Киров номли колхозда машина терими плани ошириб бажарилгани ҳолда, қўшни «Коммунист» колхозида план фақат 33 процентда қолиб кетди. Мавсумда ҳар бир машинада бор-йўғи 24 тоннадан пахта терилди. Теримнинг таннархи ишлаб чиқариш планидагидан анча ошиб кетди. Хўжаликда бу йил 1260 тонна пахта машинада терилиши керак. Бироқ «Коммунист» колхозида ҳозирги аҳвол ўтган йилги хатоларнинг такрорланишидан дарак бермоқда. «Москва», «Иттифоқ», «Правда», Куйбишев номли колхозларнинг кўплаб капитал ремонт талаб машиналари «Узсельхозтехника»нинг устахоналарида навбат кутиб турибди. Бирлашманинг Лойишдаги устахонасида бўлганимизда, хунук фактга дуч келдик. «КПСС XXII съезди» колхозининг икки ой олдин келтирилган учта «ХВС-1,2» маркали машинасига ҳалигача қўл урилмаган.

Самарқанд областида машина билан пахта теришда яхши натижаларга эришаётган илғор хўжалик, донгдор механик-ҳайдовчилар кўп. Нарпай районидаги «Коммунизм», Каттақўрғон районидаги Ленин номли, Булунғурдаги «Октябрь» колхозларининг теримни машиналаштиришдаги ишлари ибратлидир. Барча хўжаликларда уларнинг тажрибаси кенг ёйилса, техника йиғим-теримга яхшилаб тахтланса, областда ялпи ҳосилнинг 40 процентини эмас, ундан кўпини ҳам машиналар воситаси билан ўз вақтида териб олиш мумкин.

И. МИРЗАЕВ,
Б. ИМОМОВ,
«Ленин йўли» газетасининг ходимлари.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
ГАЗЕТХОНЛАР ДАВРАСИДА

АХЛОҚ, ОДОБ МАВЗУИДА

ЁМОН ФЕЪЛ

Қош қорайганда Акбарали маст ҳолда уйига кириб келди. Шу пайт уйда меҳмонлари — қайнотаси Комил ака, қайнонаси Ҳолида опалар ўтиришган экан. Хотини Матлуба болаларига овқат егизаётган эди.

— Дадаси, бугун ҳам кеч келдингизми, тинчликми? — деб сўради Матлуба.

Акбарали узр сўраш ўрнига, қайнона-қайнотаси билан ҳам тузукроқ саломлашмай, хотинини сўкишга тушди. Оғзидан боди кириб, шоди чиқди.

Матлуба ота-оналари олдида уялганидан ер ёрилмади, ерга кириб кетмади.

Оғзингизга қараб гапиринг,— деди у ўпкаси тўлиб. Эри бу гапдан баттар ловуллади.

— Нима, нима? Менга жавоб қайтарган тилингни кесиб ташлайман, ҳозир?

Шундай деб, Акбарали саккиз ойли ҳомиладор хотинининг юз-кўзи аралаш мушт тушира кетди. Ҳолида опа билан Комил ака уларни ажратиб қўймоқчи бўлишган эди, Акбарали уларни ҳам дўппослай бошлади.

Акбарали пенсионер қайнотасининг ёқасидан тортиб кўчага олиб чиқди ва уни ураверди. Шовқинни эшитиб югуриб келган дружиначи Ражабов ҳам уларни ажратишга уринди. Лекин Акбарали мастликдан кўзи хиралашиб, Ражабовга ҳамла қилди. Дружиначи қизил боғичини тақиб машина тўхтатмоқчи бўлди.

Шу пайт қаердандир, Акбаралининг ўртоғи, ширакайф Николай келиб, иккаласи Ражабовни ҳовлисига кириб, уни савалаб кетишди. Милиционерлар ёрдамга келиб қолишди. Николай тинчимасдан милиция лейтенанти Қурбоновга осилди.

Акбарали билан Николай одил суд олдида жавоб беришди. Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ суди Акбарали Тўралиевни уч йил муддатга, Николай Зубоневич, айбларини тан олиб кечирим сўрагани учун бир йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди. Мастлик, ичкиликбозлик одамларни мана шундай жиноятга етаклайди, ҳолини хароб қилади.

М. АМИРЖОНОВ,
халқ судьяси.

МЕҲР

Осмонни қора булут қоплаб жала қуя бошлади. Атроф қоронғилашган сари Аҳмадни ваҳима, қўрқув босиб, чинқираб йиғларди. Дала йўлида уч кундан буён ёлғиз кўз ёши тўкаётган тўрт яшар Аҳмаднинг ота-онаси ким? Улар қаерда?...

Даҳшатли уруш йиллари эди. Оддий колхозчи Темир Жўраев қишлоқ йигитлари билан она-Ватан ҳимоясига отланди. Ўша йиллари колхозда шароит оғир эди. Фронт орқасини мустаҳкамлаш учун хотин-қизлар, қариялар кеча-кундуз далада меҳнат қилардилар. Довюрак жангчи Темир Жўраев она-қишлоғига тез-тез хат ёзиб нури-дийдаларининг ҳаётидан хабардор бўлиб турди. Унинг хотини кўп ўтмай оғир касалга чалиниб ётиб қолди. Болалари Аҳмад ва унинг акаси вақтинча қаровсиз қолиб қийнала бошладилар. Шундай қилиб қоронғи йўлда адашиб қолган Аҳмадни қишлоқ аҳли ўз бағрига олди. Уларга нон, сув, иссиқ жой беришди. Воқеадан хабар топган Шаҳрисабз районидаги ҳозирги «XX партсъезд» колхози правлениеси Аҳмадни Қарши шаҳар болалар уйига юборди. Аҳмад болалар уйида тарбия топа бошлайди. Кейинчалик тўрт яшар Аҳмадни Қаршидан Бухоро областининг Ғиждувон районидаги болалар уйига юборадилар. У бу ерда ҳам оддий совет кишиларининг илиқ меҳридан баҳра олди.

Кунларнинг бирида «Гулистон» колхозининг аъзоси Рашид ака Муродов болалар уйига келиб, ота-онасиз болалардан бир нечтасини ўз тарбиясига олиб кетади. Улар орасида қора кўз, қувноқ Аҳмад ҳам бор эди. Рашид ака Муродовлар оиласида у Раҳмон исми билан тарбия топади. Раҳмон ширин сухан, меҳри қуёш Рашид ака оиласида етимликни билмай ўсди. Катта бўлгач, мактабга қатнаб билимли бўлди. Совет Армияси сафида хизмат қилди. Сўнгра яна Рашид ака Муродовлар оиласига қайтиб, уйли-жойли, бола-чақали бўлди.

Яқинда Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозининг аъзоси Рашид ака Муродов оиласида қувончли воқеа юз берди. Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги «XX партсъезд» колхозининг аъзоси, собиқ жангчи Темир Жўраев чорак асрдан сўнг ўз ўғли Раҳмон (Аҳмад) билан дийдор кўришди. Уларнинг қувончи ҳаммани шодлантириб юборди.

КПСС XXIII съезди делегати, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, республикада хизмат кўрсатган пахтакор самандар Ҳомидов раислик қилаётган «Гулистон» колхозининг меҳнаткашлари колхозчи Раҳмон (Аҳмад) билан унинг ҳар икки отасини қувончли учрашув муносабати билан муборакбод қилдилар. Ҳозир Раҳмон (Аҳмад) ҳар икки оилага фарзандлик қилиб, меҳрибон ота-оналаридан миннатдор.

Н. ТУЛЛАЕВ.

Янги шеърлар

УЙҒУН,
Ўзбекистон халқ шоири.

Нима иш қилгансан?

Неча йил яшадинг — гап унда эмас,
Нима иш қилгансан? — ўшандан гапир.
Ўтган умр эмас, қилган иш билан
Қиммати ўлчанур инсоннинг, ахир!

Олтмишга кирганда олти пақирлиқ
Иш қилмасдан ўтган шоввозлар ҳам бор.
Кимга керак ундай бесамар умр?
Ундан афзал минг бор ерга ёққан қор.

Умри ўтганлар бор қисир булутдай,
Ерга ташламаган бир томчи ҳам нам.
Агар инсон бўлсанг наф еткиз халққа,
Фақат яшамоқлик инсон учун кам.

Гап муддатда эмас, гап ишда, жаҳон —
Бисотига нима қўшдинг? — шуни айт!
Доғ бўлиб тушади инсон шаънига
Бекор ўтган умр, бекор ўтган пайт.

Лермонтов оз яшаб кўп иш қилолди,
Замона зулмидан ёнса ҳам бағир.
У қолдирган мерос, у қолдирган юк
Тарихнинг белини буккидай оғир.

Неча йил яшадинг, — ундан гапирма,
Нима иш қилгансан, — ўшандан гапир.
Узун келиб, узун кетиш дунёдан
Инсонлик шаънига ярашмас, ахир.

30 август 1966 йил.

Ерни қарғама

Зилзила бўлди деб ерни қарғама!
Ерда нима гуноҳ? Гуноҳ йўқ ерда.
Бу, ўша, ҳамирдай йўғрилган тупроқ,
Минг йил пешонадан тўкилган тер-да.

Унга боболарнинг қони тўкилган,
Унга омухтадир авлодлар хоки.
Инсонни тўйдирай, кийинтирай, деб,
Минг карра сўкилар тупроқнинг чоки.

Донолар мияси, гўзаллар лаби,
Ботирлар юраги унга қоришган.
Ахир, шу тупроқ деб жон бермаганми
Жангчилар, доҳийлар гўрда ётишган?!

Бошига кўтарар тириклигингда,
Онадай бағрига, босади ўлсанг.
О, ерни қарғама: меҳрибон ердан
Арзийди ҳар қанча миннатдор бўлсанг!

30 август 1966 йил.

Олам шу қадар кенг...

Олам шу қадар кенг, шу қадар чексиз,
Битта ҳақиқатни айтайин сизга:
Миллиард йил муқаддам сўнган юлдузнинг
Нури ҳали етиб келмаган бизга.
Ўзи аллақачон йўқ бўлиб кетган
Юлдузларнинг нури йўлдамиш ҳамон.
Вақтнинг боши ҳам йўқ, охири ҳам йўқ,
Дейдилар азалий, абадий замон.
Бу кенг олам ичра бизнинг куррамиз
Сузиб юрган кичик бир зарра, холос.
Биз эса зарранинг заррачалари,
Аммо ақлимиз бор инсонларга хос.
Зарранинг зарраси бўлса ҳам инсон
Оламни қамрайди хаёли, ақли.
Оламнинг тагига етар бир кун у,
Инсон ақли билан мақтанса ҳақли.

30 август 1966 йил.

Фикр гавҳари

Баъзи шоир яхши фикр топади,
Аммо уни равшан англата олмас.
Кераксиз, ортиқча сўз уюмига
Қўшилиб қолади топилган олмос.
Онгга озиқ берган фикр гавҳари
Шаффоф мисраларда кўриниб турсин.
Фикрини озгина сўз билан яққол
Англата билганлар қандини урсин.

29 август 66 й.

Мижоз

Ҳар кимнинг мижози ҳар хил бўлади,
Жуда ҳам ажойиб мендаги мижоз.
Бошимда мисралар пайдо бўлдими,
Ёзиб қутуламан, йўқ бошқа илож.
Агарда ёзмасам, миямни улар
Зулукдай сўришар, аридай талар.
Шу қадар азобда қолиб ёнаман,
Гўёки миямга кимдир ўт қалар.
Ҳа, менга тинчлик йўқ: иш билан мия
Пора-пора бўлиб сўкилмагунча.
Миямни сўришдан тўхтамас шеър
Дур бўлиб қоғозга тўкилмагунча.

17 декабрь 1965 йил.

ОНА МЕҲРИ

«Ушал кун ўттиз қатла ер тебранди. Биройгача ҳар кеча-кунда икки ва уч қатла ер тебранур эди». [БОБИР].

«Уч ой мобайнида Тошкентда ер 600 мартадан ортиқ қимирлади».

[ГАЗЕТА ХАБАРЛАРИДАН].

Ер тебранар,
Кифтин силкиб, жонланар,
Турганга ҳам,
Юрганга ҳам аён у...
Анҳор бўйи,
Чодир ёнида аёл
Туғруқхона йўлин пойлар эрталаб.
Эри йўлда, у ҳам юргандир беҳол,
Хаёлларин зилзилалар етаклаб.
Рўмол тутиб,
Кафшин излайди она,
Топилсачи,
Сабил қайси қутида.
Ўғилми ё қизми — фарзанд тўлғонар
Зилзиладай безовта дил қатида.
«Тез ёрдам»нинг машинаси гувиллар,
Оқ партуқли аёл шошар, парвона,
Чодир ёнин лайча туртиб, увиллар,
Қўшниларга уйин қолдирар она.
Она нотинч, енгил кўчсин болам дер,
У Тошкентга янги фарзанд бағишлар.
Тошкент бўлса...
Бирдан гувиллайди ер,
Тисарилар девор, жонсарак ғиштлар.
Мана туғруқхона,
Ёпиқ уйлардан
Эшитилар чақалоқлар ингаси.
Йиғилмоқда одам кўча-кўйлардан,
Ҳамманинг ҳам бордир нури-дийдаси.
Она мизғир,
Чақалоқ ҳам мудрар тинч,
Лекин нотинч Тошкент қалби, беором,
Она юрагида кимгадир илинж,
Унутгандир балки ерни у тамом.
Инсон учун ер беланчак азали,
Тебранмасин, ором олсин у майли,
Она нотинч, кўзи ёрир маҳали,
Тўхта ер дер тўнғич фарзанд туфайли.
Ер, меҳваринг сирларини эт баён,
Олтинми у, оташми у, ё газми?
Сиринг аён, феълу-хулқинг ҳам аён,
Қудратлидир ундан инсоннинг азми.
Тошкент бахтин ўйлар она ҳар куни,
Зилзилалар суронига хотиржам.
Боқий Тошкент умри қамрайди уни,
— Тошкент учун туғилсин дер ўғилчам!

НАЗАРМАТ.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республика областларида ҳаво бироз булутли бўлиб турса ҳам, ёғингарчилик бўлмайди. Шимолий Шарқ томондан секундига 5-7 метр, айрим жойларда 15 метргача шамол эсади. Чанг, тўзон кўтарилади. Фарғона водийсида шамолнинг тезлиги 5-10 метр вақт-вақти билан 20 метрга боради. Ҳарорат 18-23 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб турсада ёғингарчилик бўлмайди, Шимолий Шарқ томондан 5-10 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 7-9, кундузи 19-21 даража иссиқ бўлади.

ХРОНИКА

Ўртоқ А. Саримсоқов бетоблиги сабабли Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР савдо министри вазифасидан озод қилинди.

Редактор ўринбосари
Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

УЧ ЯШАР ОЛИМ

Японияда чиқадиган «Жапан таймс» газетасида сеуллик уч яшар бола Ким Юн Воннинг ажойиб истеъдоди ҳақида хабар босилиб чиқди. Газетанинг хабар беришича, уч яшар бола инглиз ва немис тилларида бемалол гапиради. Бу тилларни у ўзининг она тили бўлган корейс тили сингари яхши билади. У жуда мураккаб масалаларни дифференциал ва интеграл ҳисобларни қўллаб, жуда осонлик билан ечади. Ким хусни-хатда ҳам моҳир. Жуда ажойиб шеърлар ёзади, газета ўқийди.

Ана шу олим боланинг отаси 33 га кирган, Ким Су Сон ихтисоси бўйича физик. Онаси ҳам 33 га кирган бўлиб, Сеул университетида дарс беради. Унинг номи Ю Мун Хюн. Ота-онанинг айтишига қараганда, бола тўрт ойлик бўлганда унинг 19 та тиши чиққан. Шундан сўнг икки кун ўтгач у тилга кирган. Уларнинг ўғиллари олти ойлик бўлганда юра бошлади, дарахтлар ва қушларнинг номини биладиган бўлиб қолди. Бир йилу бир ойлик бўлганда Ким сал қийналиб бўлса ҳам инглиз тилида гапира бошлади. Шундан бир ой кейин у немис тилини ўрганиб олди. Бир яримга кирганида сурат чиза бошлади. 2 ёшу 4 ойлик бўлганда эса кундалик ёзишга киришди. Ҳозир у бир неча минг варақлик дафтарни тўлғазди. Унинг ёзувлари ва суратларидан баъзилари сентябрь ойида Сеул газеталарида босилади.

Шу газетанинг хабар беришига қараганда Ким яхши ўсяпти. Лекин Кимнинг ота-онаси ўғилларини «зиёрат» қилишга келаётган одамлар бола тарбиясига ёмон таъсир қилмасмикан деб ҳавотирланмоқдалар.

(ТАСС).

ҲАМЗАОБОД.

А. Тўраев фотоэтюди.

Планетамизда

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР

ИТАЛИЯ

Вьетнам Демократик Республикаси ташкил топган куннинг 21 йиллиги муносабати билан Италия Коммунистик партияси Марказий Комитети Вьетнам Демократик Республикаси президенти Хо Ши Минга ва Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий комитетига мактуб юборди.

ФРАНЦИЯ

Парижнинг 100 дан ортиқ корхонасида Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши норозилик хатига минг-минглаб имзо тўпланди.

Париждаги турли корхоналар меҳнаткашларининг йигирмадан ортиқ делегацияси Америка элчихонасига борди ва Америка авиациясининг Вьетнам Демократик Республикасидаги тинч шаҳар ва қишлоқларни ваҳшиёна бомбардимон қилаётганлигига қарши катъий норозилик билдирди.

Франция Коммунистик партиясининг Бош секретари В. Роше Франция Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Раиси Хо Ши Минга юборган мактубида бундай дейилади: «Вьетнам Демократик Республикаси ташкил топган куннинг 21 йиллиги муносабати билан француз коммунистлари сизлар билан жанговар бирдамликларини ва сизларга самимий ҳайрихоҳ эканликларини яна бир марта изҳор қиладилар».

ГОЛЛАНДИЯ

Нидерландия Коммунистик партиясининг Амстердам ташкилоти ўз шаҳрида Вьетнамдаги урушга қарши норозилик митинги ўтказди. Митингда қатнашган пойтахт ишчилари Вьетнамдаги урушга қарши курашни кучайтириш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

«НЬЮ-ЙОРК ТАЙМС»НИНГ ТАШВИШИ

Америкада чиқадиган «Нью-Йорк таймс» газетаси АҚШ давлат секретари Дин Раскнинг «Чет эллардаги урушларнинг ветеранлари» съездида 22 августда гапирган нутқини баҳолашга ҳаракат қилди. Газетанинг сўзларига қараганда, бу нутқ «эскалация сиёсати билан муроса қилмайдиган ватанпарвар гражданларга қўл келади» ва «Американинг тинчликка бўлган умидлари негизини қоронғилаштириб қўяди, холос».

Давлат секретарининг нутқида газетани жиддий равишда ташвишлантирадиган нималар айтилдикин? Гап шундаки, Раск Американинг Вьетнамдаги интервенциясини тўхтатишни талаб қилаётган кишиларни 30-йилларда нацистлар, фашистлар ва Япония ҳарбий магнатлари билан келишиб олиш мумкин деб ҳисоблайдиган кишиларга тенглаштирди. Бу Америка давлат секретарининг Америкадаги тинчлик тарафдорларига хуруж қилиб гапирган биринчи нутқи эмас. Бу унинг тарих мантиқининг авра-астарини тўнтариш учун қилаётган биринчи ҳаракати ҳам эмас. Бундан бир ярим йил муқаддам, 1965 йилнинг апрелида Америка университетларидан бирида гапираётиб Раск ростмона фикр юритадиган профессорлар ва студентларга ҳужум қилган, уларнинг орасида Қўшма Штатларнинг миллий озодлик урушларини тўхтатиб қўйиш, социал революцияларни ҳали бешикдалик пайтида бўғиб ташлаш «ҳуқуқи» деб аталмиш назарияни ривожлантиришга ҳаракат қилган эди.

Қизиғи Раскнинг Америка шаънига яна ҳақорат келтирганида эмас. Энг қизиғи шуки, «шармандали уруш» тарафдорлари Вьетнам ишига аралашув учун ўзини ўзи оқлайдиган бирин-кетин важларни кўрсатишга шунчалик шошилиб қолганлигидадир. Олдин «Жанубий Вьетнамнинг қонуний ҳукуматини таклиф қилиш» тўғрисидаги гаплар тарқалди. Сўнг АҚШнинг «туб манфаатлари» тўғрисида «Жонсон доктринаси» майдонга чиқди. Яқинда яна бир доктрина — «АҚШнинг Осиё ва Тинч океандаги тарихий миссияси» майдонга чиқди. Энди жаноб Раск тарихда шунга ўхшаш яна бир нарса қидирмоқда.

Бироқ тарихнинг ўзи Раск учун энг аёвсиз судьядир. 30-йилларда фашизмни юзага чиқарган асосий озуқа Ғарбнинг ўша реакцион доиралари эди. Улар нацистлар ёрдами билан Европада социализмнинг ривожланишини тўхтатиб қўйишга ҳаракат қилган эдилар. Гитлер ёрдамчилари миссияси худди ана шундан иборат эди. Бугун «ёрдамчилар» ёрлиғини Пентагоннинг «Испания методларига» қарши чиқаётганларга, ёки Вьетнам халқининг ўз социал революциясига, мустақиллик ва озодликка бўлган ҳуқуқи учун қаҳрамонона курашига бирдамлик ҳис-туйғулари билан яшаётган кишиларга ёпиштириб қўйиш халқлар шаънига ҳақоратгина эмас, балки фашизмга қарши курашчилар хотирасига ҳам ҳақоратдир.

Қўшма Штатлар томонидан Вьетнамда амалга оширилаётган ҳарбий аралашувнинг йиртқичлик ва адолатсизлик моҳияти жамиятнинг турли табақаларида кишиларни тобора кўпроқ ўйлантиришга ва норозилик билдиришга мажбур қилмоқда. «Шу юз йил мобайнида бўлиб ўтган учта уруш америкаликларнинг эҳтиросини ошириб юборган ва уларнинг нейтраллик кайфиятларини осонгина бўғиб қўйган эди, — деб ёзади «Нью-Йорк таймс»нинг шарҳловчиси Том Уикер.— Бироқ, улардан бирортаси ҳам чақирув қоғозларини ёндириб ташлашга, ҳарбий хизматни ўташдан бош тортишга, сиёсий мунозаралар ўтказишга олиб келмаган эди».

Спартак БЕГЛОВ,
АПНнинг сиёсий шарҳловчиси.

ФАН ОЛАМИДА
САРИҚ КАСАЛИ БИЛАН ОЛИШУВ

Ўтган йили октябрь ойида Бухарестда Румыния акушер-гинекологларининг иккинчи миллий конгресси бўлиб ўтган эди. Унда 15 мамлакат вакили, шу жумладан Ўзбекистондан биргина вакил —Самарқанд медицина институтининг доценти Ислом Зокиров иштирок этган эди. Унинг «Боткин касали аёлларнинг туғиш пайтида ўлишига сабабчидир» деган доклади конгресс қатнашчиларининг эътиборини жалб этди. Япония, Франция, Чехословакия, Польша врачлари самарқандлик олимнинг тадқиқотлари билан қизиқиб, ундан совет нашрларида эълон қилинган илмий ишларининг нусхаларини юборишни сўраб хатлар ёзиша бошлади. Унинг илмий ишлари Москва, Ленинград, Тошкент ва бошқа шаҳарларнинг кўпгина медицина журналларида босилган эди.

Ислом Зокиров қандай проблемани ҳал қилди! Боткин касали жуда кучли, юқумли жигар касали [гепатит] бўлиб, юқумли сариқ касали ҳам дейилади. У жуда кўп жойларда тарқалган; у айниқса ҳаво иссиқ келадиган жойларда кўп учрайди. Ҳомиладор аёллар эндемик гепатитдан кўпроқ жабр тортадилар. Уларнинг кўплари, шунингдек биринчи марта бола кўраётганлар шу касалликдан ўлиб кетадилар ҳам.

Зокиров ана шу проблема билан ўн йилдан кўпроқ вақтдан бери шуғулланмоқда. Унинг ташаббуси билан Самарқанддаги юқумли касалликлар касалхонасида Боткин касалига йўлиққан ҳомиладор аёллар учун туғруқхона ташкил этилди. Олимнинг раҳбарлигида бу ерда жуда катта тадқиқот ва клиника ишлари олиб борилди.

Касалликка қарши илмий жиҳатдан ишлаб чиқилган кураш тадбирлари туфайли ҳомиладор аёллардан кўпчилигининг ҳаёти сақлаб қолинди. Агар олдинлари олимлар турли медицина илмий ишларида ўткир жигар дистрофияси ҳалокатга олиб келади деб тасдиқлаган бўлсалар, Самарқанддаги медиклар «йўқ, жигар дистрофиясини даволаш мумкин» дейишадиган бўлиб қолди.

Зокиров ўзининг ўн йиллик тадқиқот ишларини медицина фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертация ишига асос қилиб олди. Яқинда у ўз ишини ёқлаб чиқди.

Яков БАКМАН,
(АПН).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.40 — Ота-оналар учун, 8.25 — Лирик концерт, 9.30 — «Ялла» концерти, 10.30 — Бутуниттифоқ нефть ва газ саноати ходимлари куни (эшиттириш ва концерт), 11.10 — «Ватанга кўплаб нефть ва газ етказиб берайлик» (рус.). 11.20 — «Нафосат даврасида». 12.15 — Эрталабки салом (Москва), 13.00 — Концерт (чорвадорлар учун), 13.30 — Эстрада концерти, 15.20 — Ҳаётбахш ўлим» (Ҳамза номли театр спектаклининг монтажи), 18.00 — «Ёшлик» радиостанцияси, 18.40 — Қозоқ куйлари, 19.20 — Кичик концерт, 20.00 — Мақомлардан парчалар, 21.15 — Эстрада концерти, 22.00 — Дунё харитаси олдида, 22.10— Қўшиқ ва рақс куйлар, 23.10 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 10.30 — **Кинофильм** (болалар учун), 10.55 — **Концерт** (мактаб ўқувчилари учун), 11.25 — **И. В. Бабушкин** (Улуғ Октябрь 50 йиллиги олдидан), 11.55 — **Диққат! шаҳарда сеҳргар!** (бадиий фильм).

13.00 дан — **Москва кўрсатади** (тажриба тариқасида).

Тошкент кўрсатади

Ўзбек тилида. 17.00 — **Қўғирчоқ фильм** (болалар учун), 17.25 — **Телевизион янгиликлар,** 17.40 — **Йўқолган денгиз бойлиги** (илмий-оммабоп фильм).

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.15 — **«Огонёк саҳифаларида.**

Ўзбек тилида: 18.55 — **Нефть ва газ саноати ходимлари куни,** 19.25 — **Олим бўлсанг — олам сеники** («Ёшлик» студияси).

Рус тилида: 20.15 — **Царлар** (бадиий фильм).

21.20 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 21.25 — **Ўзбекистон чорвадори** (чорвадорлар учун программа ва концерт).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 дан — **Москва кўрсатади** (тажриба тариқасида).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IX да **Ой тутилган тунда.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IX да **Тошболта ошиқ,** 5/IX да **Нурхон.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
6, 7, 8 сентябрда
УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ
КОНЦЕРТЛАРИ

Концертларда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Кундуз Миркаримова, Тоштемир Шарипов,** солистлардан **Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова, Изом Садриев, Тўхта Рисметова, Рустам Мадраҳимов** ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар Концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан ва район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
МАРКАЗИЙ, РЕСПУБЛИКА, ОБЛАСТЬ, ШАҲАР, РАЙОН ВА ЧЕТ ЭЛ
ГАЗЕТА
ва журналларига
1967 ЙИЛ УЧУН
ОБУНА ҚИЛИШ
БОШЛАНДИ.

Обуна «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа узеллари ва бўлимларида, шунингдек иш ва ўқиш жойидаги жамоатчи обуна тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «Союзпечать» бошқармаси.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!
ЯККА УЙ ҚУРУВЧИЛАРНИ ЁҒОЧ ВА БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ УЧУН
«Октябрь» колхози массивларида
(46-автобус боради)
ва «XXI партсъезд» совхозида
(50-автобус боради)
«УЗЛЕССТРОЙТОРГ»
БАЗАЛАРИНИНГ ФИЛИАЛЛАРИ ВА МАГАЗИНЛАРИ
ОЧИЛГАН

Филиалларда, шунингдек: Рисовая кўчаси, 2-тупик, 9-уйда, Шота Руставели кўчаси, 93-уйда, Металлистлар кўчаси, 100-уйда жойлашган базаларда

ЗЩ-37 ТИПИДАГИ ЙИҒМА
ЁҒОЧ УЙЛАР СОТИЛМОҚДА

Буларнинг турар жой майдони 37 квадрат метр ва фойдали майдони 57 квадрат метрдан иборат бўлиб, ҳар бир уйнинг нархи — 1316 сўмдир.

Уйлар учун зарур материал: цемент, шифер сингарилар ҳам қўшимча ҳақ юзасидан сотилади.

Якка уй қурувчининг хоҳишига қараб, бу уйларни Ўзбекистон ССР Мебель саноати бошқармаси давлат баҳосида йиғиб бериши мумкин.

Зарур маълумотларни сўраш учун адрес: Тошкент шаҳар, Глинка кўчаси, 3-уй, телефон 5-14-63.

Корхона, муассаса ва ташкилотлар юқорида кўрсатилган уйларни перечисление тартибида сотиб олишлари ва уларни йиғиб, зилзиладан зарар кўрган ўз ходимларига беришлари мумкин (ҳақини маълум муҳлатларда тўлаш шарти билан).

Бундай уйни кўздан кечиришни истаган харидорлар учун унинг намунаси «Узлесстройторг» базасининг «Октябрь» колхози массивидаги филиали территориясида ўрнатилган.

«УЗЛЕССТРОЙТОРГ».

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА
4 сентябрь кеч соат 6 да
Совет Иттифоқи биринчилиги учун:
«Политотдел» (Тошкент области) — «Восток» (Усть-Каменогорск) командалари ўртасида
ФУТБОЛ

Навоий номли театрдан (Революция сквери орқали) ва Қўйлиқдан стадионга махсус автобуслар қатнайди.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

1966 йил 14 сентябрь кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ҳузуридаги педагогика фанлари юзасидан илмий даражалар бериш бўйича бирлашган илмий совет мажлисида (Тарас Шевченко кўчаси, 20-уй) педагогика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

И. Бекбоев: «Саккиз йиллик мактабда практик мундарижали масалалар — математикани турмушга татбиқ қилиш маъносини очиб берувчи воситадир» деган темада.

С. Исматов: «Мактабда Абдулла Қаҳҳорнинг ҳаёти ва ижодини ўрганиш» деган темада.

1966 йил 15 сентябрь кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети филология факультетининг илмий совети мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 32-уй, 51-аудитория)

М. Ҳошимова — филология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Мамарасул Бобоев ижоди» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

Х. Бобониёзов — филология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: Жанубий Хоразм қипчоқ шеваларининг фонетик-морфологик хусусиятлари» деган темада.

ИШГА ТАКЛИФ:
«Чирчиқхимстрой»нинг
1 ВА 2-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАЛАРИГА
дурадгорлар, ғишт терувчилар, бетончилар, электриклар, ер қазувчилар, ёрдамчи ишчилар
КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Чирчиқ шаҳар, Менделеев кўчаси, 5-а уй, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлигининг
МАРКАЗИЙ КОНСТРУКТОРЛИК БЮРОСИГА
инженерлар ва техниклар: қурувчилар, иситиш ва вентиляция бўйича, экономист-инженерлар, гўшт ва сут саноати технологлари,
русча **машинисткалар, копировшчицалар, холодильник ускунасини ремонт қилувчи слесарлар,**
Янгийўл шаҳридаги филиалда (экспериментал колбаса заводи ҳузурида)
ишлаш учун:
конструктор-инженерлар, слесарлар, гўшт саноати технологлари, экономист, лаборантлар, копировшчица
КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Тимирязев кўчаси, 23-уй.

СССР Енгил саноат министрлигининг
ПАХТА САНОАТИ МАРКАЗИЙ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИГА
пахтани дастлабки ишлашга доир **инженерлар** ва **техниклар, инженерлар: электриклар, механиклар,**
бош бухгалтер ўринбосари, расчёт қисми бухгалтери
КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 8-уй, кадрлар бўлими. Телефон 5-12-00, 5-08-00.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 202. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 13870.